

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Nrul de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și :
America . . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrisurile nu se lua-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Italia și Austro-Ungaria.

(R) Interese politice superioare au făcut pe italieni să uite că patria lor a fost secole de rândul subjugată și sfâșiată de dominațiunea austriacă, și să între în tripla alianță. Tot așa, Austria a căutat să se consoleze de pierderea Lombardiei și a Veneției intrând în prieteșug cu tînărul regat italian.

Diplomați slăbănogi ca fostul cancelar Kálnoky, care s'a dovedit mai puțin iscusit și tare decât analfabetul Bánffy, polonul Goluchowsky și oligarhul Aehrenthal, cu politica lor perfidă, nehotărîtă, n'au putut să creieze însă și concordantă între sentimentele și între interesele popoarelor aliate, așa că în anii din urmă Italia s'a tot răcit față de Austria, ceea ce s'a dovedit nu numai prin manifestațiuni antiaustriace, la diferite ocazii chiar solemne, dar și prin simpatia generală ce crește tot mai tare pentru o — alianță cu Franța...

Îndeosebi în chestia balcanică este un conflict de sentimente și, pare-se, și de interese, așa, încât în presa italiană antagonismul iese zilnic la iveală.

Pe ziua de azi avem să înregistrăm un articol vibrant apărut în »Libertà« dela Padova. Decanul facultății de drept dela una din cele mai vechi universități europene, profesorul Antonio Cavagneri, profesor titular al catedrei filozofiei dreptului, publică un articol în contra alianței cu Austria.

Între altele, profesorul Cavagneri zice:

»Italia oficioasă a ajuns în contradicție cu Italia reală și pentru asigurarea păcii,

a desarmat dela dreptul său asupra pământului irredent. Un guvern cu adevărat național, cuminte și prevăzător, poate încheia tratat de alianță cu Englitera, cu Franția, cu Rusia, dar niciodată cu Austria, a cărei amicitie e cea mai infidelă, cea mai falsă, cea mai absurdă, cea mai antinațională și cea mai impopulară în Italia, unde carneficiul politicii austriace este încă în viue memorie«.

Nu este apoi mult, de când alt profesor ilustru al Italiei, cavalerul Sella a scris în »Secolo« dela Milano un articol în contra Austriei, atacând cu violență pe Tittoni pentru politica sa austriacă.

Nu încapă îndoială, că dacă s'ar face în Italia un plebiscit, 99% dintre Italiani ar vota împotriva alianței cu Austro-Ungaria.

Deocamdată însă, și poate multă vreme încă, alianța între cele două state va fi menținută. Dar până la înfinit nu pot să meargă așa lucrurile. Ori politica austriacă trebuie să se schimbe, fiindu-se cont de sentimentul public și de interesele popoarelor de diferite rase, ori într'o bună dimineață cei dela Burg se vor pomeni în jurul lor numai cu — diplomații slugarnici!... Purtătorii coroanei au mai fost siliți să fugă din Viena și cine nu învață din pășaniile trecutului, ajunge ușor să mai sufere aceleași neajunsuri.

Consilieri, ca Aerenthal de pildă, care se prostorne înaintea politicii kossuthiste și uită că la 1906 s'a făgăduit, prin Mesaj prealalt, reforma electorală care să împace interesele diferitelor popoare, iar din purtătorul Coroanei să facă pe reprezentantul curentului

democratic, și să-l facă popular, cum rar a ajuns vre-un monarh, — astfel de consilieri nu contribuie decât la izolarea monarhiei austro-ungare. În ce privește sentimentele, izolarea aceasta există de mult. Nemai vorbind adică de italieni, să luăm de pildă pe bosniaci, cari numai acum au fost anexați. Ce vedem la Seraievo de când guvernator este acolo ungurul Burian? Nemulțumiri. Dovadă că la alegerea municipală din urmă lista guvernului a învins numai cu 150 voturi, votând însă pentru ea 860 funcționari (străini de țară) iar dintre populația autohtonă numai 46 inși, ceea ce aflăm dintr'o corespondență primită chiar acum din capitala Bosniei și Herțegovinei.

Dacă așa se va continua: politica mare să se facă după pofta ungurilor, nu mai încapă îndoială că izolarea de sentimente se va operă și în cuprinsul Ungariei. Slovaci și sârbii deja de mult nu mai vor să știe de Viena, așa că am mai rămas doar noi, românii, cu politica tradițională.

Cât vom mai putea-o duce și noi, nu știm. Trebuie să înregistrăm însă evenimintele din urmă, cari denotă un reviriment în spirite.

Ceea ce, bine înțeles, pe unguri nu poate decât să-i înveselească. Cu un plan premeditat și de multă vreme, ei și în afară și înăuntru urmăresc mereu izolarea Austriei, căci numai o Austrie slabă, izolată, convine intereselor maghiare speciale.

Nu e nimeni destul de pătrunzător la Viena, încât să vadă asta și dacă o vede, destul de tare să schimbe actuala direcție fatală?

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Spiru Călin.

De Ioan Slavici.

(Urmare).

V.

Și-a găsit însă și Spiru nașul.

Avea el slăbiciunea de a face combinațiuni cu scoțeli; avea însă și ea slăbiciunea de a le controla toate până în cele mai mici amănunte și totdeauna îi găsea vre-o vină, azi că varul are prea multă piatră, mâine, că nisipul e rău cernut ori mălos, că lucrătorul cutare e bleag ori prea scump plătit, într'un cuvânt, că el nu are fie destulă purtare de grijă, fie convenita pricepere, fie bunăvoința, cu care îi place să se laude. Iar în lipsa ei n'avea dânsul nici obișnuit-ai scăpare.

»Stai, Domnule! — îi zicea dânsa când îl vedea că-și ia pălăria, ca să plece. — Stai aici și nu fugi. Ascultă-mă și dă-ți părerea, ca să ne dăm mirim. Tot ziceți, că noi femeile suntem nervoase și nerăbdătoare: ai răbdare!«

»Eu nu-mi pierd, domnișoară nici odată nici răbdarea, nici liniștea, — îi zise el într'un rând cam atins.

»Când vrei să pleci. Ți-ai pierdut-o!? — răspunse ea. — Iată ici scaunul: șezi, și să ne înțelegem«.

El se așeză și rămânea smerit, deși toată vorba îi părea fie de prisos, fie zădarnică.

»De ce taci, domnule!? — îi zicea dânsa. — Spune-ți părerea«.

A scos-o Spiru la capăt cu subprefecții, cu advocații stăruitori, cu oamenii simandicoși, cu sătenii și cu evreii de tot fel: cu ea nu mai știa încotro să apuce, căci rău era, dacă zicea ceva, și tot rău, dacă tăcea, rău dacă sta, rău dacă plecă. Răsufă dar ușurat când scăpă, veniă din ce în mai rar și, când veniă, încă dela depărtare de un kilometru zicea »Doamne ajută!« își potrivea pălăria în cap și cravata la gât, își neteziă mustața, se îmbumba, se scutura pe haine și-și scotia manșetele, căci ea toate le vedea, în toate găsea câte ceva, din toate își făcea arme«.

Casa s'a făcut însă și s'a făcut bine și ieftin, zicea el, — cu un câștig de peste 50 procente, — prea scump, — zicea ea, — tot prea scump, ba și prost.

»Nu e pentru voi, nu e, — stăruia — dacă vreți să mă înțelegeți, nu e. — Bună, frumoasă, încăpătoare, cu tavanul înalt, cu ferestrele mari, cu pereții frumos zugrăviți, cu dușumelele bine cernite, casă pentru boieri, care au slugi, ca să le și ție, dar nu pentru un părțit cu cinci copii mici, care le sgărie toate și fac de dimineața până seara murdării. — Uite apoi mobilă: asta e mobilă pentru așa casă!?«

Și de astădată ea avea dreptate. Mă simțiam și eu în adevăr strâmtorat în casa mea prea largă. Spiru însă se simțea adânc jignit. Voise să-mi facă un bine, și în loc de mulțumită se alegea — cu judecata Vetei, care muncise și ea din greu. Ii plăcea apoi casa, căci așa, cum o prefăcuse, era fapta lui, și diminețile, când ieșia la plimbare, o potrivea totdeauna așa, ca să treacă pe la ea și s'o mai vadă.

»Știi, că are cumnată-ta dreptate!? — îmi zise

el peste vre-o două săptămâni: — nu e tocmai potrivită casa pentru tine.«

»Ne gândiam și noi, nevastă mea și eu, — îi răspunsei, — s'o dăm cu chirie. Luăm bani frumoși, că e și la loc bun, și ne luăm alta mai ieftină.«

El dete din umăr și rămase câtva timp pe gânduri.

»Combinațiunea n'ar fi rea, — grăi apoi, — dar o să te coste mult împrejmuirea. Mi-am făcut socoteala. Ai aproape trei sute de metri linear și mai ieftin de 5 lei nu scoți metrul, ceea ce face aproape 1500 lei. — Apoi nici nu ia nimeni bucuros o casă cu loc atât de mare, căci lărgimea costă. — N'ar fi oare mai cu minte să-ți zidești o casă mai potrivă și numai apoi s'o dai pe asta cu chirie!?«

»Eu să zidesc după-ce nu știu cum o să plătesc reparaturile făcute!?«

»Eh! — întimpină el. — Cine are locul acesta are avere frumoasă, dacă știe ce să facă cu ea.«

»Dar nu e al meu numai locul, — îi răspunsei. — A mea e casa cu a treia parte din loc: celelalte două părți sunt ale celor două surori ale nevastei mele, Veta și cea mai mică, preuteasa«.

Spiru se uita la mine cu ochi mari.

»Așa!? — grăi dânsul. — Care va să zică n'ai ce să vinzi? Mi-s'au zăpăcit toate combinațiunile. — Păcat de așa loc, ca să stee fără de nici un folos, avere adormită. — Dacă e așa, desparți locul tău și găsești mai ușor chiriași.«

»Cum rămânem însă noi?« — întrebai eu.

»Mai lasă-mă, — grăi dânsul; — nu-mi da zor, că știu acum ceea-ce aveam să aflu și-o să-mi fac combinațiunile«.

Aniversarea regelui croat. În ziua de 2 Decembrie a. c. în Agram se va sărbători cu mullă solemnitate a 60-a aniversară a întronării Majestății Sale Împăratului Austriei ca rege al Croației. Numai Ungaria va demonstra și de asta »dragostea« ei pentru dinastie neluând parte la aniversară.

Măsuri pentru paza graniței. O telegramă din Neoplanta anunță că garnizoana locală a primit dela comanda corpului de armată din Agram ordinul ca să se trimită două batalioane cu efectivul de războiu ale regimentului 70 de infanterie lângă malul Savei. Oștirea a fost transportată în trenuri separate. De asemenea a fost comandate trupe pentru paza tunelului dela Semlin.

Darea de seamă a dlui Sztérényi. Secretarul de stat dnul Sztérényi, deputatul cercului II de Brașov, ales din bună-voința sașilor, cari dispun pe semne de prea multe mandate, își va rosti darea sa de seamă în ziua de 7 Nov. ziua inaugurării liniei ferate Brașov—Făgăraș.

Suntem curioși a afla cum a apărut evreii Sztérényi interesele naționale ale alegătorilor săi sași.

Izolarea României. Subt acest titlu »Le Patrie«, ziar conservator redactat de dl Virgil Arion, scrie un interesant articol despre situația politică, actuală a României. El vom reproduce în numărul de Mercuri.

Dunărea. Într-o mare întrunire recentă, ținută la clubul conservator democrat din București, dl Take Ionescu a spus, între altele, următoarele:

»Înainte conferinței, noi trebuie să apărăm drepturile ce le posedăm asupra Dunării: să nu permitem să intre în comisiunea europeană un reprezentant al Serbiei și un altul al Bulgariei, de oarece aceste state nu au nici un rol în această comisie, jurisdicțiunea comisiei ținând dela Brăila la gurile Dunărei, unde suntem noi stăpâni; să clarificăm dispozițiile art. 11 din tratatul din Berlin relativ la fortificațiile Dunării, și noi să cerem dreptul de a ridica fortificații pe partea noastră teritorială, de oarece Bulgaria nu a respectat dispozițiile acelui articol, care cerea dărâmarea fortificațiilor de pe malul bulgar.»

»Mai trebuie să ne spunem cuvântul și în chestiunea Porților de fier, ca și în aceea a rectificării frontierei dobrogene, pentru a ne asigura

și din punctul de vedere strategic stăpânirea noastră asupra Dobrogei, care ne dă accesul la mare fără de care România nu o putem concepe.»

Datorie de frați!

Străbatem vremuri tot mai grele — și ca oameni, dar mai ales ca popor.

Dușmanii noștri nu cunosc hotare în lăcomia lor. Stăpâni astăzi pe situație, vor să ne pună genunchiul în piept. Și în orice stare ne-am găsi, cu numai că se impune, dar suntem siliți să luptăm, căci deși în fața forței, capitularea înaintea unor dușmani fără scrupul, înseamnă moartea noastră națională.

Și, cu toate păcatele noastre, nu se poate zice, că — oricât de anevoie — nu luptăm. Luptat-au bătrânii noștri și vom lupta și noi, căci nu se cade să fim mai pe jos. Și n'avem măcar atâtea nădejdi de izbândă, pe câte aveau dânșii, cari pe lângă conștiința luptei drepte, mai numărau între sperările lor pe aceea, ce le-o inspiră conștiința neasemănatelor jertfe aduse... Înaltului Tron.

Ne-au murit bătrânii... și nădejdea lor, nădejdea noastră... neîmplinită a rămas.

Ba în vremile din urmă, chiar ei și noi urmașii, cei mai fideli cetățeni și oșteni ai Majestății Sale, am fost, zi ce merge, tot mai cumplit încercați. Așa că sperările în răsplata jertfelor noastre, s'au spulberat — cea mai mare parte — rând pe rând.

Ne-a mai rămas nădejdea în Dumnezeu — care va aduce doar și vremuri mai bune — și în noi înșine. Și cine știe, poate în ceasul al unsprezecelea vom vedea revărsându-se asupra noastră meritata dreptate. Chiar din partea iubitului și veneratului Monarh, care măcar la adânci bătrânețe își va aduce aminte — iarăși poate — de odinioară prețitul Său popor român, ai cărui fii sub drapelele M. Sale au roșit pământul cu sângele lor prin toate țările acestui continent, și a căror vitejie și credință neclin-

tită, a recunoscut-o din înățimea tronului Său.

E pe drept să scoatem atari accente. E cu dreptul să aducem aminte fără preget despre enormele jertfe, despre credința ne-strămutată a poporului român, din statul ungar — față de Tron. O spunem și vom spune-o mereu, pentru că ne doare. Experiința însă ne învață, că n'avem ce ne culca pe urechea aceasta.

Nu ne rămâne deci decât lupta — fără șovăire.

Dar lupta noastră este inegală. Dușmanul ne lovește fără cruțare, când se pare, că soarta vitregă ne ține legați de mâini și de picioare. Cu toate acestea nu ne-om da, căci nu trebuie să ne dăm! Și iarăși ne șoptește conștiința neamului: »pentru cinstea luptei!«

Loviți în toate așezămintele noastre rădicate și ținute din grea sudoare, nedreptăți pe toate cărările, ni-se pregătește astăzi și ultima haină a robiei constituționale. Toate vor fi iertate însă până la o vreme. Când nu vom mai putea răbdă — cu toate că răbdarea noastră e fenomenală — nu vom mai îndura. Moartea noastră nu ne-om petclui-o noi!

În fața noilor încercări ne vom strânge rândurile, ne vom căuta, ne vom găsi și... ne vom iubi unul... pe altul până la jertfă.

Așa ne vorbește conștiința, așa ne îndeamnă împrejurările, ce străbatem!

În ajunul noului atentat trebuie să ne pipăim, să ne vedem câți suntem!

În acest moment gândul nostru se îndreaptă spre frați. O »mamă« îndurerată, națiunea, neamul nostru... »pretinde dela fii-și azi mână de ajutor«. Căci nici înainte de 48 n'au fost vremi mai grele, ca acele, ce ni-se prepară azi.

Când scriem astfel ar trebui să înțelegem pe românii de pretutideni, cari toți ar trebui să aibă o părțică, măcar morală, în lupta pentru existență a neamului românesc. Considerațiuni de susceptibilitate și de un »noli me tangere« cari nu dau răgaz popoarelor

Nici n'aveam, în adevăr, de ce să-l zoresc, dacă nu mă zoria el.

»Dar, — îmi ziceam, — casa cu chirie și iau mai la mahala una cu vre-o mie de lei mai ieftină, ear diferența o ia dânsul, și în câțiva ani am scăpat, dacă vrea și el așa.»

Timp de vre-o săptămână de zile Spiru s'a plimbat mereu prin oraș și a ispitit pe toți samzararii, ca să se dumirească asupra chirii și asupra prețurilor, cu care se vând locurile de casă. Nu mă îndoiam dar, că vrea și el, dar ține să fie, înainte de toate, dumirit asupra diferenței dintre cele două chirii.

Cu totul altele îi erau însă gândurile.

»Tot e mai cu minte să-ți zidești casă, — îmi zise el peste vre-o zece zile. Nu uita, că cine ia casă cu chirie plătește și chiria locului: de ce să-i plătești altuia chirie când locul tău stă neutilizat! ?«

El scoase apoi din buzunar o jumătate de coală de hârtie, pe care făcuse planul locului împărțit în trei, îmi arătă, cum pe partea ce mi-se cuvine, se mai poate zidi, mai spre fund, în toată lărgimea o casă cu grădină în față și cu curte de păsări în dos, apoi îmi făcu o socoteală foarte complicată despre prețul locului, despre venitul, pe care ar trebui să-l aducă și nu-l aduce locul, despre cheltuielile zidirii și mă scoase

cu un câștig de 15—20 la sută, dacă zidesc și nu iau cu chirie.

Nu prea eram dumirit asupra socotelilor lui, dar un lucru înțelegem și eu: că e mai plăcut să stai în casa ta decât, cu chirie.

»Din chiria casei din față plătești în câți-va ani pe cea din dos, — mă încredință el.

»Bine, — răspunsei, — dacă te mulțamești așa, eu nu mai zic nimic.«

»Cu o condițiune, — stăruî dânsul: — ca chiria casei din față s'o iau eu câtă vreme nu ne vom fi răfuit.«

»S'a iei!« — îi răspunsei, și iar s'a pus Spiru pe lucru — cu arhitecți, cu antreprenori, cu zidari, cu salahori, dar acum fără de Veta, care bufnia când a văzut, că e dată casa în antreprinsă unui italian, care pe dânsa n'o creșta.

N'a scăpat însă Spiru nici așa de dânsa.

»I-a se văd, mă rog, ce voiți D-voastră să faceți aici! ? — grăi dânsa când Spiru, antreprenorul și zidarii începură să bată țerașii după planul desemnat frumos de arhitecți, ca să înceapă apoi săpăturile pentru temelii și pentru o pivnicioară.

Spiru îi arată planul și începu să o dumirească asupra amănuntelor lui.

»Lasă, domnule, — îi zise ea, — nu-mi da explicațiuni, c'o să ți-le cer eu când voi avea

nevoie de ele. — Prost, de tot prost. — urmă apoi peste puțin. — Unde răsare soarele? — unde răsare și unde apune? — nu aici pe plan, ci în adevăr!«

Spiru se uită la soarele acum de mult răsărit, se orientă și-i arătă pe plan partea despre răsărit a viitoarei case.

»Bun, — zise ea. — Care va să zică aici răsare soarele, în fața acestor două ferestre, trec prin dosul casei și apune aici, la dreapta: creș D-ta că e bine așa? O casă cu fața spre meaz noapte e lucru cu minte?«

»Dar așa e locul, — răspunse el strâmtorat. — Nu puteam să așezăm casa cu dosul spre stradă.«

»Ați așezat-o dar cu dosul spre soare, că strada e lucru mai mare decât soarele, — întimpină ea. — Dar așa sunteți D-voastre arhitecți, antreprenorii și, în genere bărbații, le priviți toate de din afară, și o casă vi-e bună, dacă li-se prezintă bine celor ce trec prin fața ei!«

Noi femeile o primim de dinlăuntru, căci stăm și facem menajul în ea: nouă ni-e bună, dacă e bine așezată, bine împărțită și potrivită cu nevoile noastre, dacă ne sunt în ea toate la îndemână și avem unde să ne așezăm lucrurile. — Bine, domnule, — urmă ea, cumnatul meu are cinci copii, trei băieți și două fete, și poate și

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa măstru de monumente și pietre de amintire.

Fabricație proprie din marmură, granit, sepi, labrador etc., din pietre de monumente magazin se află în **Kolozsvár, Ferenc József-ut 28.** Comisaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dózsa-u. nr. 21.** Telefon 681. Filiale: Nagyvárad, Nagyvárad, Dév și Bánpartak.

mici să vorbească tare, ne îngrădesc glasul. Indiferentismul de astăzi a celor stăpâni în casa lor, ne inspiră credința, că mai ușor am putea să ne plângem amarul cu frații noștri de sub stăpânirea turcească ori ru-sească, decât cu dâșii, fala și bucuria noastră a tuturor. Nu le cerem nimic, decât doar să ne urmărească cu sufletul în luptele ce purtăm.

Mai curând ne adresăm aceluia dintre frații noștri, cari goniți de împrejurări, fie de năcazuri, fie de persecuțiuni politice, au trecut granița, căutând un adăpost. Unii dintre ei și-au creat situații frumoase făcând cinste neamului întreg. Tot astfel alții, cea mai mare parte, în situații mai modeste, deși tratați adeseori ca »străini« de către urmași de greci, bulgari și... tătari săvârșesc totuși o operă folositoare țării și neamului. Căci ori-ce s'ar zice această categorie de »străini« cărora — de nu cumva lumea oficială — atâtea lifte înpământenite le discută calitatea de »român« de bună seamă sunt mai gata de jertfă pentru această scumpă țară, decât atâtea porodițe de adunături de neamuri, cărora e de ajuns să le sgării pielea, pentruca să țasnească pestrițul sânge de străin.

Tot acești frați români pot fi de mare folos pentru luptele românilor din statul ungar — organizându-se. Și nu înțelegem decât organizare pacinică — procurorii noștri deci pot fi liniștiți — cu un program restrâns, prin care să se cultive o legătură vie cu cei de acasă. Că din acesta trebuie să rezulte un *sprijin efectiv* față de nevoile faților lor, aceasta se impune ca o datorie din partea acestor români în primul rând.

Drept aceea înregistrăm cu plăcere, că în afară de mișcarea de regenerare pornită din partea »Ligei« în senzul unității culturale a tuturor »românilor, se agită înființarea unui institut financiar din partea »ardelenilor«, a cărui venit să fie nu numai în vederea dividendelor, ci mai ales a nevoilor fraților de acasă. Această idee — un început, dorim să vedem și altele, — e

mai aibă, că sunt tineri și el, și soră-mea. Ți-ai făcut socoteala, unde așează paturile și dulapurile și spălatoarele, unde o să stea copiii acum, când sunt mici, peste zi, unde o să-și facă meditațiile când vor umbra la școală, cum o să se aranjeze când fetele vor fi mari. Ce va să zică mulțimea aceasta de ferestre, care-ți stau pretutindeni în cale de nu poți să așezi un lucru la perete? — Casa trebuie să fi potrivită cu nevoile familiei ce are să stea într'nsa. — Toate trebuie schimbate și refăcute!

Spiru se scarpina'n dosul urechii. Ar fi voit să-și iee pălăria și să plece, dar nu putea.

Păcat de așa plan frumos! — zicea în gândul lui. — Păcat de munca făcută și de timpulpierdul! Păcat de atâtea cheltuieli!

„Uite! urmă ea cu dulceag, uitându-i-se stăruitor în ochi și zimbînd cu gura ei curată. — Să fac eu o schiță — nu după ideile mele, ci dupăcum vin lucrurile și după aceea să se facă planul!“

„Nu mai bateți țărșii, — le zise Spiru zidarilor, apoi se'ntoarse spre antreprenor și adăngă încet „Intreabă-o și pe ea când e să faci ceva ce nu e bine lămurit în plan!“

Eu însă eram viu îngrijat, căci o știam pe Veta, și, dacă eră vorbă de o casă după gusturile ei, mă urca de n'o mai puteam plăti toată viața.

„Fi liniștit, — îmi zise Spiru. — Italianul lucrează cu banii mei la două zidiri mari, pentru care i-am depus eu cauțiunea. Dacă merg bine lucrurile, câștigăm cel puțin 20 la sută, iar casa ta iese mai ieftin decât în regie!“

nutrită și gata de a fi pusă în practică din partea unui grup de valoroși comercianți români, în frunte cu inimosul domn N. Lupan și alți vrednici tovarăși, a căror nume ne oferă destulă garanție, că vor ști să ducă lucrul la capăt.

Constatăm cu plăcere spiritul de jertfă al acestor buni români — cărora Dumnezeu le-a dat și bună stare — grupați în jurul societății »Carpați«.

Indemnăm cu toată inima pe frații noștri să sprijinească această frumoasă inițiativă românească — asupra căreia vom reveni — menită să sară în ajutorul fraților, ce stau să sucombe în lupta pentru neam.

Din Sinaia.

— Relație specială. —

Sinaia, Octomvrie 1908.

Săptămâna din urmă s'a putut înregistra cea mai îmbucurătoare știre. Starea sănătății Regelui Carol încă înainte cu câteva zile, de ultima vizită a Drului Noorden se îmbunătățise simțitor. Ilustrul medic în urma examenului minuțios a putut constata o schimbare desăvârșită, ce-ce l-a determinat a preschimbă regimul întru totul. I-s'a îngăduit M. Sale a reveni la tratul obișnuit de înainte, obținându-se — bine înțeles, numai dela alimentele prea grele. Odată durerile dispărute și cu ele insomnia și neliniștea dispoziția Maiestății Sale a devenit vioasă și însuflețită ca odinioară și se afirmă că schimbarea severului regim la care fusese supus atâtea vreme, a produs o vie satisfacție M. Sale, bucurându-se din toată inima că a putut scăpa de dieta copiilor mici. Actualmente M. Sa, nu-și mai impune nici o restricție, face plimbări pe terasele și parcul Castelelor, împreună cu micii Principi, fără să simtă cea mai mică oboseală. Lucrează cu domniii miniștrii și primește audiențe. Toată lumea se bucură, veselă că Augustul Suveran a putut trece peste zilele grele ale boalei Sale. Se pare însă că orice trecere bruscă din rău spre bine cere drept înlocuire o jertfă. De abia se înseninase frunțile celor dela Castel, când pe negândite, un accident ce ar fi putut avea urmări nenorocite, așează la pat pe dl general Theodori medicul de curte al M. Sale Regelui. Duminica trecută pela orele 11 a. m. dl Dr. Theodori volnd să se urce cu ascensoriul în al doilea etaj al Castelului, — din neabagare de seamă a ultat să fizeze culul arătătorului, pentru etagiul al doilea și îl prinde pentru al treilea etagiu. Se urcă în ascensoriu și când ajunge în dreptul celui de al doilea etagiu, sare din ascensoriu, — dar perzându-și echilibrul rămâne cu piciorul stâng prins în marginea ascensorului; acesta fiind, în mers către etagiul al treilea către care fusese arătătorul fixat din greșală, i-attrs în sus în poziție viceversată, astfel că sârmanul medic, atârna așa spânzurat până sus unde piciorul înțepenit servind de rezistență opri ascensoriul. La strigărele dlui Theodori, alergară oamenii de serviciu cari abia după o muncă de 40 minute, tăind o margine a ascensorului și stricând peretele, putură să scape pe bietul doctor din poziția aceea dureroasă.

S'a chemat imediat medicul batalionului și acel al spitalului local, cari dădură primele îngrijiri.

Noaptea sosi din București dl Dr. Leonte vestitul chirurg care constată cazul, de foarte grav, dar nu putu preciza nimic din pricina colosalelor dureri și inflamații a piciorului. În cursul săptămânei sosi și dna și dsoarele Theodori, familia dlui general, împreună cu dnii Dri Glück și Chiriac și cu două surori de caritate de a da îngrijirile necesare. Ambii Dri nu au putut încă observa vre-o fractură, pacientul suferind în continuu dureri grozave cari îi puneau în imposibilitatea vre-unui examen mai amănunțit. Până ieri, când chirurgul Dr. Leonte l-a vizitat din nou. Pacientul nu a putut rezista durerilor decât cu infecții de morfină.

În urma examenului de ieri, dl Dr. Leonte a constatat că nu există nici o fractură, dar întreagă carnea piciorului stâng este ca măclărită.

Acum starea dlui Theodori este relativ suportabilă și se nădăduiește într'o complectă vindecare, suposând că nu s'ar mai ivi vre-o compli-

cație. Accidentul acesta regretabil a impresionat adânc pe toată lumea, dar cu deosebire pe cel dela palat. Maiestatea Sa Regina împreună cu A. S. R. Prințesa Maria vizitează în fiecare zi pe pacient. Familia sa locuiește în imediata apropiere a camerei bolnavului, iar Drul batalionului stă în permanență lângă D-sa.

Zilele acestea se așteaptă la castel vizita Prințelui Heinrich Schoenburg Waldenburg, fratele Prințesei de Wied nepoata, M. Sale Regina.

A. S. R. Prințul Ferdinand a luat parte la o mare vânătoare, organizată, înspre Rucăr.

Curtea regală nu-și va lua reședința de iarnă, în capitală, decât în apropierea deschiderii camerei adică după 10 Noemvrie st. v.

După cele două zile iernatice, în care zăpada a coperit pământul de o palmă, vremea rea continuă. Vizitatorii pasageri au părăsit Sinaia. Liniștea domnește neturburată și ploala ține isonul cernându-se îndărătnic de trei zile încoace. M.

Germania și Ungaria.

Intr'un articol de seamă intitulat »Germania și Ungaria«, ziarul »Frankfurter Zeitung«, organul cel mai important al presei germane, blamează într'un mod aspru atitudinea guvernului unguresc față de naționalitățile nemaghiare ce locuesc în Ungaria.

„Suntem amicii ungarilor, zice marele ziar din Frankfurt, și avem tot interesul să-i crățăm pentru a da mai multă ocaziune Triplei-Aliațe. Cu toate acestea, acest interes nu ne-ar putea decide să încuviințăm politica guvernului unguresc față de naționalitățile nemaghiare. Recentul proiect de lege asupra reformei electorale, care are drept autor pe Andrassy, nu este decât o deriziune a extensiunii dreptului de vot. Nu sistemul plural jignește dreptatea noastră politică. La rigoare un asemenea sistem s'ar putea tolera.

Dar caracterul public al scrutinului și instituțiunea comisiunilor ambulante a reculege buletinurile de voturi la țară, vor fi izvorul unei corupțiuni electorale ce va trece peste toate falsificările și toate brutalitățile săvârșite până în ziua de azi de toate partidele. Conteșe Tisza s'a grăbit chiar să iasă din exilul său politic, pentru a da mână de ajutor vechinului său rival, contele Andrassy, care a imaginat mijloacele cele mai imorale pentru a asigura supremația elementului maghiar.“

Acțiunile ziar german face o analiză a reformei electorale ungare și trăgând un paralel cu aceea acordată Austriei, face să reiasă nedreptățile făptuite în detrimentul naționalităților nemaghiare.

„Nu eră de loc nevoie să se brutalizeze astfel elementele nemaghiare. S'ar fi putut imita Austria acolo unde, cu învoiala tuturor naționalităților, s'a dat reformei electorale o bază cenșitară care permite elaselor mijlocii a tuturor naționalităților să se bucure de o forță electorală proporționată numărului lor. Dar în Ungaria au preferat să se servească de toate relele mijloace pentru a elabora un proiect de reformă care nu este în sine decât o strangulare a dreptului de vot.“

Astfel vorbește marele ziar care este organul conștiinței germane independente, nefiind nevoit să ție cu cercurile oficioase când e vorba de a ofili un atentat asupra dreptului națiilor.

Din România.

Deschiderea sesiunii Sf. Sinod. Duminică s'a deschis sesiunea ordinară a Sf. Sinod.

La orele 10 dimineața s'a oficiat un serviciu religios la Mitropolie, după care membrii Sf. Sinod s'au dus în localul din strada Sapientiei.

D. V. G. Morțun, ministru ad-interim al cultelor și instrucțiunii publice, a dat cetire Mesa-jului regal de deschiderea sesiunii.

La solemnitate a asistat înalții Prelați și dl P. Gârboviceanu, administratorul Casei biserice.

În urmă Sf. Sinod va începe lucrările sub prezidenția I. P. S. S. Mitropolitul Primat.

Lupta pentru votul universal.

O zi istorică: Peste o sută de adunări de popor.

Românii și slovacii în luptă.

Declarațiile dlui Mihali.

O zi istorică: Peste o sută de adunări.

Vestim cetitorilor noștri că propaganda neadormită pe care am început-o pentru a se da expresie demnă și hotărâtă dorinței poporului nostru pentru votul universal, nu a rămas fără răsunet. »Tribuna« are meritul de-a fi înțeles mai întâi situația în care ne aflăm și de a fi propus mai întâi o mare campanie de adunări de popor contra votului plural și pentru votul universal. Atunci când unii dintre confrăți vedeau o lipsă de simț politic care trebuia să stârnească mila oricui, zeflemisind într'un mod searbăd și copilăresc »apelurile ce se aruncă la coș«, ziarul nostru nu obosea de-a chema neîncetat poporul nostru la adunări de protestare împotriva atentatului ce ni-se pregătește.

Apelurile noastre n'au fost zadarnice. Dela clubul deputaților noștri primim azi o știre extraordinară de însemnată. Clubul s'a pătruns și el de convingerea că în actuala situație nu ne rămâne într'adevăr decât un singur mijloc de luptă constituțională: o campanie de protestare în proporții mari, nemaipomenite. Pentru înfăptuirea acestui plan, clubul național a hotărât convocarea pe o singură zi, pe Dumineca viitoare, la vre-o 50—60 de adunări de popor românești și a vre-o 40—50 de adunări slovacești.

Secretariatul clubului va adresa în acest scop apeluri (cari, credem, de data asta nu vor mai fi zeflemisite) către fruntașii tuturor ținuturilor amânduror popoarelor, rugându-i să convoace adunări de popor spre a protesta contra votului plural. Pentru a nu se întârzia prea mult pregătirile, adresăm și noi către fruntașii ținuturilor rugăminte să nu aștepte sosirea acestor apeluri cari poate ici-colea, din întâmplare poate să nu sosească la timp, ci să ia toate măsurile necesare pentru ca pe Duminecă 1 Nov. adunarea să se convoace neapărat.

In acelaș timp rugăm pe toți fruntașii de a întocmi imediat convocările și de a ni-le trimite redacției noastre spre a fi publicate în întregime și la timp.

La muncă deci toți câți doresc să fie înscrși pe pagina asta a istoriei luptelor pentru drepturile noastre cele mai sfinte, pentru însăși existența noastră politică.

Adăugăm că am primit dela clubul deputaților naționali informația particulară precum că, după informația clubului, M. Sa încă nu a acordat nici până acuma sancțiunea prealabilă proiectului de vot plural al contelui Andrassy.

Momentul este deci potrivit.

Cu toții la luptă!!

Declarațiile dlui Mihali.

DI Dr. Teodor Mihali a făcut unui redactor al ziarului »Pester Lloyd« următoarea declarație:

Faptul că dl ministru de interne a prezentat M. Sale reforma electorală pentru dobândirea sanc-

țiunei prealabile și faptul că face însinuarea de a presupune că M. Sa va aproba principiul pluralității îndreptat împotriva poporului și care deschide toate ușile celor mai rafinate abuzuri, a ridicat nemulțămirea poporului până la un grad îngrijitor. Vom stăruia în lupta contra pluralității. Cât privește tactica luptei, ținem ferm la coaliția tuturor partidelor și oamenilor politici cari vor votul universal adevărat.

Acuzele presei coaliționiste nu ne vor jena, nici chiar când ea ne va anatemia pentru faptul că »bloca« nostru cuprinde și pe »trabanți« și pe Kristóffy. După părerea noastră Kristóffy are meritul netăgăduit de a fi primit în programul său de guvernare votul universal.

Partidul nostru a anunțat în timpul toamnei peste o sută de adunări de popor împotriva pluralității. Ce-i drept, aproape jumătate din ele, mai cu seamă adunări slovacești, au fost oprite.

Dacă însă dl ministru crede că în felul acesta va putea împiedeca informarea cercurilor înalte, se va găsi în curând înșelat.

Două adunări populare în comitatul Făgărașului.

Frații din Făgăraș s'au apucat și ei de lucru. Au pornit o frumoasă luptă pentru votul universal. Astfel pe Duminecă 1 Noemvrie, în comitatul Făgărașului se vor ține două adunări populare, și anume în Viștea de jos, cercul Arpașului, și în Veneția de jos, cercul Șercăii.

Atât deputatul Dr. N. Serban, cât și ceilalți fruntași vor lua parte activă la adunări, iar poporul, nu ne indoim, va merge cu drag să asculte glasul celor ce vegheză ca drepturile poporului să nu fie călcate în picioare.

Adunările dela Ciacova și Uzdin.

Din Ciacova primim știrea pe telefon, că adunarea proiectată pe ziua de ieri Duminecă, s'a amânat.

Din Uzdin ni-se împărtășește, că printr'o greșală la copiarea convocării ce ni-s'a trimis nu s'a pus data adunării care nu era convocată precum am presupus noi pe ziua de ieri, ci pe Duminecă 1 Noemvrie. Dintre persoanele ce au iscalit convocarea s'a omis numele dlui Ioanichie Neagoe.

Darea de seamă a deputatului dr. Nicolae Oncu.

— Dela trimisul nostru special. —

Halmaj, 25 Oct.

Intr'o admirabilă zi de toamnă cu soare strălucitor și cer senin, deputatul național al cercului Iosășel, dl Dr. Nicolae Oncu și-a rostit azi aici darea sa de seamă în fața număroșilor săi alegători. Poporul aflând de sosirea reprezentantului său a alergat din toate satele dimprejur spre a-l asculta. Și deși deputatul prin boala sa fusese mult timp reținut de-a-se prezenta poporului, alegătorii au arătat dragoste neschimbată pentru deputatul lor, primindu-l cu însuflețire și căldură sinceră pe acel ce a ieșit din aceste locuri, care a crescut între ei cunoaște nevoile lui și îl iubește cu un fel de venerațiune sfântă și curată.

Dintre ceilalți deputați anunțați s'a prezentat numai dl Vasile Goldiș, care a rostit și dânsul o cuvântare mai lungă și pe înțelesul poporului.

In general ziua de azi a avut caracterul unei serbări călduroase a unui om al cărui trecut de muncă, de cinste și de virtuți naționale nepătate impun respect și venerațiune tuturor,

Iată raportul nostru :

Serviciul divin.

O mișcare neobișnuită anunță că Dumineca aceasta va fi o zi deosebită pentru orașelul Halmajului. Dimineața la orele 9 și jumătate a început serviciul divin oficiat de unul din cei mai harnici preoți ai diecezei, protopopul Cornel Lazăr. Un mic cor de băieți execută răspunsurile. A făcut o impresie foarte bună faptul că parohul unit local venerabilul protopop Petru Birta s'a prezentat în biserică și în altar, d'vedind că aici domnește perfectă armonie între cele două confesiuni.

La sfârșitul slujbei dnul Dr. Pavel Opreșă, directorul gimnaziului din Brad s'a urcat pe amvon și rostește o cuvântare foarte potrivită într'un ton și în termeni foarte bine aleși pentru popor.

Dânsul pleacă dela cuvintele lui Șaguna »Alergați și propovăduiți lumină« și vorbește de marea problemă culturală a Zărandului: complectarea și ridicarea gimnaziului din Brad la rangul de liceu. Spune că din sărăcia sa, acest ținut a jertfit în timp scurt suma de două sute de mii de coroane, dar că este nevoie de un milion de coroane spre a aduna suma necesară pentru toate cheltuielile. Face în sfârșit un apel pentru continuarea jefurilor.

Cuvântarea dlui Opreșă a fost ținută în termenii populari fără însă a cădea în păcatul vulgarității atât de dese la mulți din oratorii noștri populari și a fost ascultată cu atențiune și cu înțelegere de popor și de cărturari.

Adunare de popor.

La orele 11 și jumătate se deschide adunarea. In curtea largă a bisericii românești s'a adunat un norod din toate satele dimprejur, din Leasa, Tisa, Tomești, Ionești, Poienari, Tohești, Halmăjel, Leștioara și Bănești, cu totul vre-o o mie de alegători.

Să aclamă președinte protopopul Cornel Lazăr, secretar, avocatul Dr. Teodor Papp.

O comisiune compusă din cinci inși invită pe deputat la adunare. Profităm de pauza aceasta spre a însemna pe următorii cărturari de față: Dl Vasile Goldiș secretar consistorial și deputatul Radnei, Dr. Pavel Opreșă directorul gimnaziului din Brad cu doamna, protopopul Cornel Lazăr, protopopul Petru Birta, Vasile Papp avocat (Arad), Dr. Ioan Robu, Dr. Teodor Papp avocat, Dr. Gheorghe Popa avocat, (Buteni), Nicolae Vereș comerciant (Halmăgel), Aurel Leuca comerciant, Doamna Gh. Moldovan, Partenie Draghici (Halmăgiu), Nicolae Robu notar, Petru Irhaș comerciant (Halmăgiu), Emil Rusu conducătorul sucursalei »Crisana« (Halmăgiu), Iuniu Brut Păcurariu funcționar »Victoria«, Ioan Montani redactor (Arad »Tribuna«), Gh. Popp redactor (Arad »Tribuna«), preoții Ioan Giurgiu (Ociu), Sinesie Șerban (Tisa), Alexandru Teaha (Leasa), Ioan Nicula (Halmăgel), Alexandru Gligor (Bănești), Ioan Sirban (Mermești), Ioan Coroi (Lazuri), învățătorii Enea Joldea diacon, Mihai Vidu, Zaharie Neamțu, Ioan Popescu și alții.

Dar sosește deputatul aclamat de popor.

Președintele, protopopul Cornel Lazăr spune că situația actuală se învârtește în jurul proiectului votului plural, adică ministrul voiește să dea mai multe voturi la unii și altora nici un vot. (Strigăte mânăoase: Nu ne trebuie, nu-i dreptate. Și eu plătesc dare! sgomotul de revoltă să înțește și copleșește pe un timp glasul oratorului). Noi dorim votul universal, adică pentru toți. (Dumnezeu să vă ajute!) Deputații noștri luptă pentru votul universal. (Strigăte clocotitoare: Trăiască deputații noștri! poporul aclamă furtunos pe deputați). Deputatul nostru Dr. Nicolae Oncu încă a fost printre ei (Trăiască! aclamați puternice). Invită pe deputat ca să ia cuvântul.

Discursul dlui dr. Nicolae Oncu.

Cu ivirea dlui Oncu la tribună se făcu liniște solemnă. Dl Oncu rosti apoi darea sa de seamă cu fața transpirată de căldura vorbelor ce spunea într'un frumos avânt. Răsărit de prin aceste părți, întru fala ținutului, dl Oncu e stăpân pe inima poporului, care l-a ascultat cu luare aminte, subliniind adeseori cu isbucniri entusiaste pasagiile discursului său.

N'am cuvinte în desjuns să tălmăcesc căldura inimei mele, fericirea ce mă stăpânește, când după vreme îndelungată vin iarăși între D-voastră iubii alegători! Doream de mult să vin, dar supus de vârsta mea înaintată, împiedecat de boală abia acum mi-s'a împlinit acest dor. Gândul meu însă a fost neîncetat la voi. N'am încetat o clipă să mă gândesc la voi, să-mi amintesc de atmosfera asta înăbușită de suferințele voastre. Nu, căci până la cea din urmă a ei bătaie în inima asta va svăcni puternic dragostea pentru voi iubii mei, cari sunteți cei mai desmoșteniți copii ai țării. N'am putut fi mereu alături de ceilalți aleși ai voștri, câtă vreme mi-a îngăduit însă firea schimbătoare a vârstei, am fost în rând cu ei, am purtat împreună lupta sfântă pentru drepturile noastre. Și până capul în sus îmi va sta nu voi încetă să lupt. Dacă soartea mi-a îngăduit numai o singură dată să-mi pot ridică glasul în casa țării și atunci am cerut toate drepturile pe cari stăpânirea le ține zăvorite dinaintea noastră. Am arătat că în țara asta se aplică multe măsuri, și că cu cea mai mică dintre toate se măsură drepturile poporului românesc, deși noi dăm în măsură egală jertfele de sânge și avere pentru țară.

E atât de firesc să ceri dreptate, să ceri împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, în a căror duh trebuie să se croiască legile, e atât de firesc și totuși pășirea noastră firească în casa țării potrivnicii noștri au socotit-o de îndrăzneală necumpătată, — ne-au hulit — și-au descărcat toată urgia prei lor asupra noastră. Ne-au aruncat vorbe grele, ne-au hulit de răsvrători și trădători de patrie. Cu toate că noi n'am cerut, decât ceea ce ni-se cuvine după legile lui Dumnezeu și legile țării. Noi n'am ținut să clătinăm țaria legilor, ei am năzuit să clădim temelii puternice țării din dragostea și solidaritatea tuturor popoarelor, ce nu poate răsări decât pe urma împărțirii lor deopotrivă atât din greutățile cât și din bunurile țării. Noi suntem deci cei mai buni cetățeni, cei mai credincioși fii ai țării ei. (Așa!) Țara care n'are la temelie dreptatea, e scrisă în cartea pierzării. Și țara noastră nu o are. Din recunoașterea acestui rău organic pornește îndemnul nostru de a lupta și nădăjduim într'un viitor mai senin, ce trebuie să-l apropiem prin luptă. Vor răsări odată zorile libertății, pentru toate neamurile ce stăruie în întuneric și egale vor fi toate înaintea unor legi drepte, cum egale sunt și înaintea lui Dumnezeu.

E viclenă și răutăcioasă învinuirea că noi trădăm patria, căci judecătorii nu ne-au dovedit încă cu nici un caz de trădare. Ni-se aduce însă învinuirea din perfidie și cu gânduri puse în slujba unor interese meschine. Nu trădăm noi țara, ei ei o tradează când ațîță meșteșugit amărăciunea în sufletele neamurilor din țară. Noi luptăm pentru ea, pentru fericirea ei și nu vom încetă să luptăm, nu vom odihni până vom mai aveă o suflare în pieptul nostru. Va trebui odată să izbândească dreptatea.

Nu suntem dușmani nimărui, poporul românesc n'a asuprit pe nimeni, el vrea la toți binele. Poporul român tocmai fiindcă e de o bunătate nemărginită, e de o răbdare fără de seamă. Dar toate au un sfârșit, răbdarea poporului românesc încă a ajuns la marginea extremă.

De veacuri lungi noi întârziem în întuneric, dar nu din vina noastră, ci iarăși din vina lor. A lor este răspunderea mare înaintea lui Dumnezeu pentru soartea acestui popor fără de noroc, căci au folosit puterea statului întru slăbirea noastră. Abia ce-am scuturat jugul sclăviei și am fost înjugați la o soartă tot pe atât de amară. Dar vor trece zilele rele, zilele de urgie, cum trec vijeliile peste țării și va răsări libertatea, pacea ca un soare mareț pe orizontul țării noastre.

Declarăm că voim să trăim și noi ca frați adevărați și buni cu celelalte popoare din țară și nu primim să fim tratați ca frați mașteri.

Nici-odată românul nu s'a dat înapoi dela jertfe de bani și de sânge. Dar după cum purtăm toate greutățile statului, cerem să luăm parte

în aceeași măsură la bunătățile lui, la puterea lui în parlament, în comitat și în comună, căci aceasta ar fi cu dreptate.

Dar să vedem cum să întâmplă în viață? În comitatul nostru în toate funcțiile sunt așezați maghiari. Măine-poimâne ne vom trezi că ne vor aduce până și plăieși unguri de pe pusta Hortobágy, numai spre a nu pune pe români. Cerem ca la tribunal, la judecătorii, la comitat, la comună să fie puși oameni de-ai noștri, români.

Iată avem legea naționalităților dela anul 1868 care îndatorează statul ca să ne facă școale în limba noastră. Dar ce vedem? De 40 de ani de când legea e în ființă, guvernul nu ne-a făcut nici o singură școală, încât trebuie să ne susținem singuri școalele noastre din banii noștri iar statul din banii ce-i plătim ridică prețutindeni școale ungurești, încât banii noștri să cheltuiem pentru școale străine (*Voci: Așa-i, Vrea să ne maghiarizeze!*)

Dacă vom cerceta viața intelectuală ce ducem, găsim că de când cu noua constituție ungurească nu ne-am ridicat nici o instituție culturală. Mai mult chiar în Arad am voit să facem o societate pentru a ajuta cu banii noștri pe copiii români cari vin la școale și la meșteșuguri, dar guvernul nu a dat învoială. Este asta cu dreptate, fraților? (*Nu-i dreptate!*)

Statul împărțesește ajutoare numai pentru teatre, școale și așezăminte ungurești, iar noi nu primim nici un ajutor.

Iată și acțiunea săcuiască. Se cheltuieste milioane pentru a ajuta pe săcui. Noi nu suntem în contra, ca să se ajute cei asupriți și năcăjiți, dar să se ajute deopotrivă toți.

Când vedem acest popor sărac, acest pământ neroditor și sărăcia aceasta, vrem să avem parte de aceleș drepturi ca și săcuii.

Legea lui Apponyi.

Nimic nu arată mai bine mărșevenia cărmuitorilor ca legea școlară, înfăptuită de ministrul Apponyi. Deși trebuie să ne supunem sortii, fiind prea slabi pentru a răsturna o lege, nu vom renunța la dreptul de a o critica. Pe vremea când s'a adus, noi ne-am împotrivit din răspuneri. Am declarat, că n'avem nimic în contra limbii ungurești, — învețe-o cine vrea, de bună voie, — dar nu ne-o impuie cu de-a săla. Dispozițiile acestei legi sunt atât de absurde sub raportul principiilor didactice, încât constituiesc o rușne pentru un stat ce se numește pe sine civilizat. Oratorul arată pe larg barbaria legii școlare — nonsenzurile ce cuprinde. Copiii noștri vor lupta de aci înainte cu două greutăți, deși instrucția elementară modernă a dovedit că abia pot învinge una singură: agonisirea cunoștințelor elementare în limba maternă. E curată tortură cea ce pregătește legea pentru școalele noastre, când prelinde dela copii să-și însușească limba ungurească în școalele elementare.

Ținta ei e maghiarizarea cu orice preț. Nu-și vor ajurge însă scopul, căci e utopie, o nălucă, un vis deșert și zădarnic se vor frământă cercând s'o intruchipeze, căci strădanile lor nebune se vor sparge de țaria legilor firii. Toate neamurile sămănate de Dumnezeu pe fața pământului sunt stăpânite de aceleași legi eterne și noi cerem ca și legile omenești să se făurească mănecând din respectarea legilor acestora. Puține sunt drepturile câte ne-au mai lăsat, dar nici acest puțin nu ni-l respectă cămuitorii.

Lupta pentru votul universal.

Între punctele cardinale ale programului nostru național din 1881 e înscris votul universal, egal și secret, — dovadă că partidul național de pe acele vremi a înțeles însemnătatea acestui deziderat al popoarelor. Noi am fost persecutați pentru acest program. De-atunci însă și până azi s'au mai desțelenit mințile și lumea s'a convins mult că popoarele nu se mai pot cărmui după legile bătrâne. Noi deja la 1881 ne-am luptat să le facem maselor parte la conducerea destinelor țării. Azi, nu e departe vremea până să se mijlocească acest postulat. Insuși M. Sa împăratul a înțeles glasul timpului și i-a dat guvernului actual, prin pact, sarcina să introducă votul universal. Boierii însă nu dau bucuroși pâinea din mână: ei vreau să stăpânească veci de vecl. Dar asemenea sarcini cer asemenea drepturi. Oratorul vorbește despre proiectul intenționat de guvern. Un conte ungar va aveă de 30 de ori mai multe voturi decât un biet de țaran român, deși celor slabi

s'ar cuveni voturi mai multe. Vom luptă până la cea din urmă răsufare împotriva falsificării celui mai sfânt drept, pe care vreau să l treacă sub mantia supremației maghiare. Numai prin acea îndreptățire, prin cinste, muncă, hărnicie va înflori țara — iar nu despoind pe unii și îngrămădind pe alții cu legi.

Socotim că-i cu dreptate ca să se recunoască drepturile fiecărui popor și să încete toate luptele dintre popoarele și clasele țării. Cerem democratizarea țării să încete oligarhia și domnia unui popor peste alt popor și a unei clase peste altă clasă.

Nu pot să stăruiesc prea mult asupra acestor lucruri, fraților, deși s'ar putea spune încă multe, dar eu cred că mă pricepeți, îmi pricepeți gândurile și sunteți de un gând cu mine și cu noi, cu toții. (Așa-i, așa-i!)

Să nu credeți, fraților, că suferim noi numai, căci suferă și poporul unguresc. Suntem cu toții asupriți și greutățile au crescut cu sute de milioane de când e acest guvern fără ca să fi crescut drepturile și bucuriile noastre.

Vă mulțămesc, fraților, că mi-ați dat prilejul ca să vă pot vedea și vorbi și mulțămesc lui D-zeu că mi-a dat putere să viu în mijlocul Dv. Încheiu cu nădejdea în D-zeu că el nu ne va părăsi și că poporul nostru prin puterea sa va învinge toate greutățile și va trebui să dobândească o soartă mai bună.

În sfârșit dau un sfat poporului din aceste plaiuri pe cari am crescut, peste cari am trecut și eu de atâtea ori, să lase vițiile, băutura și păcatele și vă urez tot binele și sănătate. (*Trăiască!* Oratorul este aclamat și i-se fac ovațiuni lungi și călduroase.)

Discursul dlui Vasile Goldiș.

Cu nemărginită bucurie am venit în mijlocul vostru — zice dl Goldiș — ca să însoțesc pe acest fruntaș al nostru, al tuturor, pe bărbatul acesta îmbătrânit în muncă cinstită pentru neam, — când după o lungă boală vine să vă vadă față în față. Câtă vreme trăiește între noi: ne este isvor nesecat de pilde cum trebuie să luptăm.

Dl Goldiș povestește apoi luptele noastre naționale, fază de fază, lămurindu-le la lumina istoriei. Într'un discurs admirabil ca dialectică, vervă și claritate, cu o risipă de pilde intuitive, de figuri potrivite priceperii poporului, d-sa ține în cordată atențiunea celor de față peste o oră, stoarce proteste furtunoase, enuziazmează și provoacă la restimpuri hilaritate prin iscusitele dsale parafrazări ce lămuresc și mai mult poporul. Când vorbind despre paragraful vicleni al actualei legi electorale, — paragraful referitor la cheltuielile constituționale — freamătul hohotelor stărnite nu mai înceta, pretorul Schauer în cazna lui neputincioasă a săvârșit nesocotința să întreprună:

— »Provoc pe dl președinte să oprească oratorului de a mai continua în felul acesta, făcând de răs legile ungurești, căci la caz contrar voiu împărăștia adunarea!»

— a izbucnit un clocot de proteste, copleșind cu desăvârșire glasul turmentatului slujbaş. Patru jandarmi săriră pe loc, venind cătră tribună, — dar liniștea s'a reinstăpănit de sine și oratorul a purces înainte pe cărările cu surprinzătoare coituri ale gândului său. Din când în când a revenit însă, ca din sbor, să atingă cu aripa ușoară a zeflemelei pe reprezentantul baionetelor, făcându-l de cicăleală spre marea bucurie a poporului. Seninul spiritelor s'a abătut în sfârșit și peste sufletul lui de porniri dușmănoase și a început să ridă și el — »cu satu la un loc«.

Revoluție vrem!

Remarcăm un moment. Când dl Goldiș arătă cum astăzi drepturile se pot obține și fără revoluție, — un țaran izbucni mănios:

— *Nu domnule! Noi revoluție vrem! Patru feciori am — pe toți îi dau!*

Vorbele lui s'au pierdut în sgomotul ce au provocat...

Sfârșitul adunării.

Dl Dr. Teodor Pop, avocat în Hălmaș, urmând dlui Goldiș, a găsit de asemenea chipul să dea sfaturi frumoase poporului într'o cuvântare rostită inimos. Dsa a propus să se voteze încredere dlui Oncu precum și celorlalți deputați români. Dsa prezintă în acest înțeles un proiect de rezoluțiune, pe care adunarea-l votează cu însu-

flețire. S'a trimis și o telegramă de omajii M. Sale împăratului.

De încheiere părintele protopop, *Lazar*, în-deamnă poporul să se împrăștie în liniște, ducând în sufletele lor învățăturile culese în această zi măreață.

Banchetul, petrecerea.

Oaspeții, cari au format suita deputaților, au fost poțiti mai de multe ori în decursul zilei la masa ospitalieră a dlui *Dr. Teodor Pap* și a stimabilei familii *Moldovan*.

La orele 3 p. m. a fost banchet, rostindu-se mai multe toast înflăcărâte.

Seara, petrecerea meseriașilor din loc. Cântece, joc și copile frumoase. Veselia românească a încins la un loc pe toți cărturarii și meseriași din *Hălmaș*. Dl *Oncu* a ținut să dea cinstea cuvenită societății din loc, fiind de față la petrecere până câtră miezul nopții, când apoi s'a depărtat între aclamațiile întregii sale.

Griza orientală.

Situația Bosniei.

Dl *Constantin Horman*, șeful administrativ din Bosnia, publică în ziarul „*Obzor*” următorul articol:

Anexarea Bosniei și Herțegovinei a avut loc pe neașteptate, de aceea a produs atâta senzație. La 7 Octomvrie st. n. pe la orele 7 seara nu știu nimenea că peste un ceas va urma o astfel de schimbare a lucrurilor.

Iuțea, cu care s'a pus la cale anexarea provinciilor ocupate este o probă vădită despre puterea noastră. Atât Croații cât și Musulmanii au primit cu bucurie vestea anexării. Numai sârbii s'au înfiorat la această veste. Poporul de rând, fără deosebire de naționalitate a aprobat actul anexării, convins fiind de progresele ce se vor realiza în chipul acesta în Bosnia.

Austro-Ungaria nu s'a așteptat niciodată la un război în urma anexării, sigură fiind că mulțimea țărănilor din Bosnia va fi pe partea ei.

Acum avem atâtea chestiuni de aranjat. În primul rând este ridicarea economică și răspândirea culturii în aceste provincii. În timpul cât Bosnia și Herțegovina au fost administrate de noi, s'a făcut mult în această direcțiune. Și dacă rezultatele nu au fost în todeauna satisfăcătoare, vina nu a fost a noastră, ci a poporului bosniac, care ține morțiș la obiceiurile lui vechi.

Legea electorală pentru Bosnia este gata. Acum trebuie să căutăm numai felul cum această lege ar putea fi aplicată mai bine. Sunt convins că totul se va face fără cea mai mică agitație și fără a produce nemulțumiri. Locuitorii Bosniei știu ei singuri de ce au nevoie și vor găsi de sigur pe bărbații cel mai chemați a le reprezintă aspirațiunile lor.

În privința situației Bosniei din punct de vedere al dreptului public s'a găsit de asemenea o soluție potrivită. Bosnia va fi considerată ca teritoriul aparate, cu *Dominium Imperatoris*. Știrea venită dela Budapesta că locuitorii Bosniei vor fi considerați ca cetățeni unguri nu corespunde realității. Locuitorii Bosniei vor primi toate acele drepturi pe cari le au cetățenii unguri și cetățenii austriaci.

Intru cât ne privește pe noi, chestiunea agrară este rezolvită. Relațiunile dintre agă (boer) și cruet (țaran) au fost stabilite printr'o lege specială, care se va putea modifica în fiecare an, după nevoile populațiunii rurale.

De acum încolo dieta provincială a Bosniei și deputații ei aleși prin voința poporului va avea să rezolve și chestiunea proprietății rurale. Dacă și această chestie va fi rezolvită în chip fericit, progresul și dezvoltarea în provinciile anexate vor fi asigurate.

Ruperea tratatelor dintre Bulgaria și Turcia.

Delegații bulgari s'au întors dela Constantinopol fără a fi găsit după cât se pare o bază pentru înțelegerea cu Turcia. În cercurile competente domnește din această pricină o dispozițiune deprimată. Cu toate acestea ziarele oficioase se pronunță în mod optimist asupra unei înțelegeri ulterioare asupra tuturor chestiunilor în litigiu, reprezentată în acelaș timp situațiunea ca neschimbată, declară că guvernul nu va părăsi nici de cum punctul său actual de vedere și nu va consimți la plata nici unei compensațiuni. Cercurile diplomatice socotesc însă situațiunea în mod mai puțin optimist fără cu toate acestea să presupună din nou puțința unui război. După noile declarațiuni ale ministrului de externe *Paprikov* nu există pericol de război.

Atitudinea Turciei.

Ziarul „*Daily Graphic*” regretă refuzarea Turciei de a fi de acord cu Austro-Ungaria și zice că Turcia nu a încercat mare pagubă materială prin anexiunea Bosniei și Herțegovinei. Dacă austriacii vor voi să-i dea mijlocul de a intra în conferință cu demnitate și chiar cu un oserecav avantaj, anume retrocedarea *Novibazarului*, Turcia ar face bine să-și dea consimțământul. E de nădăjduit că Poarta va părăsi atitudinea ei neconciliabilă și că va aranja în grabă cu Austro-Ungaria condițiunile cari să asigure intrarea apropiată a conferinței.

Turcia aderă la conferință.

Cercurile Porței asigură că răspunsul cabinetului în privința proiectului conferinței e hotărât: el constă în niște observații privitoare la proiectul stabilit de puteri.

Ministrul de externe a confirmat că răspunsul său e stabilit și că va fi trimis imediat.

După o altă declarație a Porței răspunsul are să fie trimis numai ambasadorului tare la Londra care e însărcinat să-l înmâneze mai pe urmă.

Cercurile Porței asigură că misiunea lui *Dimitroff* nu va avea nici un succes, înțelegerea dintre Turcia și Bulgaria fiind imposibilă din cauza că Bulgaria nu e dispusă să facă vre-un sacrificiu financiar.

Negustorii austriaci părăsesc Belgradul.

Boicotarea negustorilor austriaci continuă cu aceeași îndârjire. Mulțimea de pe strade atacă și insultă pe toate persoanele, cari îndrăznesc să intre în prăvăliile austriacilor. Situația acestora este cât se poate de critică. Mulți dintre ei, în urma amenințării or primite încep să-și lichideze afacerile și să plece din Belgrad.

Nesuccesul lui Milovanovic.

Telegramele sosite din străinătate anunță că ministrul de externe sârb, *Milovanovic*, nu a fost primit în străinătate după cum se așteptă. Mai multe dificultăți a avut să întâmpine la Berlin. Din cauza nesuccesului său unele ziare sârbești au început a-l ataca. Ziarul „*Politica*” îl învinuiește că nu a împiedecat anexarea Bosniei, deși avea cunoștință de mai înainte de această anexare.

NOUTĂȚI.

ARAD, 26 Octomvrie n. 1908.

— Din cauza sptei sărbători de mână *Cuv. Paraschiva*, ziarul nostru va apărea numai *Miercuri* la orele obicinuite.

— La temniță. Cu ziua de 1 Noemvrie a. c. dl *dr. Ioan Lupăș* va ieși din temnița dela *Seghedin*, unde și-a făcut osânda de 3 luni. Dl *procuror* s'a îngrijit însă ca locul d-sale să nu rămână vacant nici o singură zi. Pe aceeaș zi părintele *Ioan Nicorescu* din *Curtici*, osândit pentru „ațitare electorală”, a fost chemat să-și

facă stagiul de agitator la sanatoriul politic din *Seghedin*. Prin înțeleapta prevedere a obladitorilor noștri și acest lăcaș de pocăință își are economia sa bine raționată de „intrate și ieșite”, pentruca circulația să nu sufere o stagnare și pentruca activele să covârșească întotdeauna pasivele, ca în orice instituțiune publică cu rânduială și menită să slujească binele obștesc...

— **Inmormântare.** Azi la orele 10 s'a făcut înmormântarea doamnei *Minerva Boțoc* născ. *Ceontea*. Actul funebral l-a săvârșit *P. C. Sa* arhimandritul *Aug. Hamzea*, azistat de protopopul *V. Beleş*, preoții *G. Bodea*, *V. Olariu*, *Tr. Vașian*, *I. Dascăl*, *Vesalon*, arhidiaconul *dr. I. Suci*, diaconii *C. Lazar* și *N. Mihulin*. Cântecul funebral le-a executat corul seminarial, în chip înduioșător. Predica a rostit-o *P. C. Sa* arh. *Hamzea*. Intreg publicul românesc aradan a azistat la acest act funebru.

Dela casa mortuară convoiul s'a îndreptat spre catedrală unde s'a oficiat prohodul.

Toți cei prezenți au rămas profund emoționați de tragicul sfârșit al unei tinere soții și mai ales de soarta crudă ce l-a ajuns pe soțul în jale, care după o atât de scurtă viață conjugală rămâne văduv, având să se mângâie însă cu un copil și cu durerea cu care iau parte la această pierdere toate rudeniile, cunoscuții și amicii familiei în doliu.

Trimitem celor îndurerăți condoleanțele noastre profund simțite.

— **Procesul dnei Ana Vlad.** — „*Lupta*” scrie — Dupăcum se știe dna *Anuța Vlad* soția dlui deputat *Dr. Aurel Vlad*, a fost condamnată de către tribunalul din *Deva* la 1 lună de zile închisoare de stat și 800 coroane amendă, pentrucă la examenul școalei confesionale din *Bobâlna* ar fi „agitată” în contra limbii ungurești. În contra acestei sentințe apărătorul dnei *Vlad* a înaintat recurs de nulitate. Acest recurs se va pertracta la 5 Noemvrie nou la tabla regească din *Cluj*.

— **Protestări încontra Austro-Ungariei.** „*Doljul*” din *Craiova*, care ne-a sosit azi, aduce știrea, că cetățenii craioveni vor aranja și ei un impozant meeting, în care vor protesta împotriva politicii Austro-Ungariei.

— **Ministerul afacerilor străine.** Prin decretul regal cu Nr. 2835 din 8/21 Oct. 1908, dat asupra raportului și în urma propunerii dlui ministru al afacerilor străine, dnul *Nicolae Mișu*, ministru plenipotențiar clasa II, actual agent diplomatic și consul general al României la *Sofia*, este transferat, pe ziua de 1 Octomvrie 1908, în postul de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al Majestății Sale Regele pe lângă M. Sa împăratul Austriei, Rege Apostolic al Ungariei, în locul dlui *Alexandru Em. Lahovary*, transferat la *Paris*.

— **Logodnă.** Mărioara *Bratu* (Sânbenedic) și *Petru Medeașan* candidat de preot (Șomfalău) logodiți. 25 Octomvrie 1908.

— **Cununie.** *Virginia Gall* și *Dr. Basiliu Beșiota* au onoare a vă anunța cununia lor, ce va avea loc în 26 Octomvrie a. c. la orele 4 d. a. în biserica gr-cat. din *Alud*.

— **Știre literară.** — „*Drapelul*” scrie: — În editura librăriei *Coloman Nemes* din *Lugoj* a apărut un elegant volum de 208 pagini 8° datorit colaboratorului nostru *Mihail Gașpar* sub titlul: „*În vraja trecutului*”, conținând romane și schițe din vremile de mărire și vitejie ale părinților și

Farmacia „Regina Elisabeta”

laborator medical și cosmetic

Buzged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental cu gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscut sub denumirea „*Elisabeta*”.

Cremă de față „Elisabeta” — de zi și de seară — redă feței fragențimea tinereții, împiedecă formarea creștelor, face să dispară imediat piatrurile, petele de fect și tot felul de necurățenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de cremă „Elisabeta”, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumuseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fl.

Spirț de păr „Elisabeta” după o folosire de câteva zile împiedecă formarea mătreței, întărește rădăcinile bolnav ale părului. Prețul 1 cor. 60 fl.

„Buzgedol” contra suferințelor piciorului și a mâinilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul depozit la fabricantul. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. se face scuteste împachetarea și portul.

Lemle József, farmacia

noștri. Sunt pagini scrise cu multă căldură și iubire pentru zilele apuse, din care unele momente însuflețitoare, invocând imagini scumpe fiecărei inimi românești. O lectură ușoară, plăcută și însuflețitoare, vrednică ca să ajungă în mâna tuturor iubitorilor de limbă românească, tineri și bătrâni. Despre individualitatea literară a dlui Gașpar n'avem multe de spus, căci el este unul din cei care, cu cunoscute și apreciază deja mult din foia ziarului nostru, unde și-a început cariera literară, făcând mari progrese. Este un admirator al trecutului, mai ales al vremilor lui Ștefan-cel-Mare, în cari s'a adâncit și din cari a avut ajutorul fantaziei sale creatoare a plasmuit ceea ce și-a dat viață la întâmplări, reinviind înaintea ochilor noștri zile frumoase de luptă voinicească izvorită din cea mai curată dragoste pentru neam și moșie. Recomandăm cetitorilor noștri acest volum, artistic executat, care poate trece ca o podobă a producției literare dela noi. Prețul volumului e 2 cor., și se poate comanda direct dela librăria editoare, ori prin redacția noastră.

— **Biblioteca românească enciclopedică** «Sococ» își propune să fie pe lângă o enciclopedie românească, atât poporană, cât și culturală, cu caracter științific, artistic și istoric, și o bibliotecă literară universală, care să cuprindă, pe lângă operele clasicele noastre; pe lângă lucrările de valoare din mișcarea literară actuală, și capodoperele mai însemnate din toate timpurile și de pe toate terenurile din literaturile străine, atât în ediții prescurtate, însoțite întodeauna de note și analize critice și istorice.

«Biblioteca românească» va fi împărțită în mai multe subdiviziuni: «Biblioteca culturală», «Biblioteca distractivă», «Biblioteca uzuală», «Biblioteca tinerimii» și «Biblioteca didactică».

— **Prizonierii unei biserici.** O întâmplare curioasă a avut loc în orașelul Toul-Emoi din Franța. Pe la orele 12 din noaptea clopotul bisericii începu să sune. Locuitorii deșteptați din somn se alarmează, neștiind ce s'a întâmplat. Autoritățile se strâng în grabă și împreună cu preotul se duc să descindă și să cerceteze biserica.

Ce se întâmplase? Doi soldați de artilerie fuseseră închiși din nebagare de seamă în biserică de cu ziua, și ne mai putând rămâne prizonieri dădeau de veste să-i scoată de acolo.

— **Tot felul de chipuri militare** și de alte uniforme, apoi ciacai și calbace din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate propriu. **Weber Pál** maestru specialist pentru confecționarea chipurilor Coșovia (Kassa) Fö-utca.

— **Liblăria, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux** de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de la heredier la urmașul lui Müller Somlyai, Kolozsvár Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor culturi, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cristaline 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

Economie.

Expoziția de poame din Avrig.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiuului, dela întemeierea ei și până de prezent, în urma progreselor realizate de ea an de an pe terenul economic, s'a bucurat de stima tuturor românilor. O apreciază chiar și străinii și statul adeseori îi vine în ajutor.

Bărbaiilor conducători, din fruntea acestei Reuniuni și în deosebi secretarului V. Tordășanu, nici când nu le-a lipsit priceperea și voia de a lucra și adeseori au jertfit din al lor, numai și numai, ca această vrednică Reuniune să poată sta la înălțimea chemării ei.

Dacă totuși, ea nu va fi putut să satisfacă tuturor așteptărilor, cauza este a se căuta în prea marea comoditate ori răutate, a unora, cari chemați sunt să o sprijinească și să slăvească și pe alții a o sprijini cu fapta și cu cuvântul.

A tăcea și a nu destăinui faptele celor mici de suflet, este a păcătui în contra Reuniunii, în contra neamului nostru.

Dacă, datorință avem, să arătăm lucrările săvârșite de Reuniune, precum și meritele oamenilor, cari ostenește și jertfesc întru ajungerea scopului ce se urmărește pentru binele obștesc,

datorință avem, să arătăm și faptele oamenilor, cari pun bețe în roate, ca văzându-le să se rușineze și să se îndrepte.

Conform programului publicat Duminecă în 18 Octombrie st. n. a. c. s'a deschis a V-a expoziție de poame din Avrig, prin rostul vicepreședintelui I. Chirca, prim notar în Săliște.

La început, erau mulți de credință, că în Avrig și comunele din jur, nu se prea cultivă pomăritul, și prin urmare expoziția nu va reuși în măsură cu celelalte.

Spre bucuria comitetului central al Reuniunii și spre lauda comitetului aranjator și a expozanților, expoziția din Avrig a fost bogată și frumos aranjată și în multe privințe a întrecut pe cele de până acum.

Comitetul aranjator în frunte cu vrednicul notar E. Răduț s'au îngrijit, ca pe lângă expoziția de poame și derivatelor lor, să aranjeze și o expoziție de țesături și cusături.

Harnica reuniune a femeilor din Avrig în frunte cu presidenta Ioana Maxim, o vrednică femeie țărăncă, cu bogăția și frumuseța lucrurilor expuse, au pus în mirare pe privitori. Laudă voaia femeii române, cari prin harnicia și frumosul vostru gust estetic, faceți fală neamului nostru românesc.

Laudă vouă fruntași conducători din Avrig și jur, cari ați conlucrat la reușita acestei expozițiuni și nu ați prețuit a sfătui pe țărani români, ca și ei să-și expună roadele ostenețelor lor, dovedind că „voință să fie și toate se pot“.

Laudă vouă țărani români, cari ați dat ascultare binevoitorilor voștri conducători și la glasul de chemare al „Reuniunii române de agricultură“, care pentru binele și înaintarea voastră ostenește, ați alergat întru întâmpinarea ei, și prin bogăția poamelor și a celorlalte lucruri expuse din avutul vostru, ați dovedit că sunteți un popor muncitor și dornic de înaintare.

Bogată și frumoasă a fost expoziția din Avrig și mulțămirea era desăvârșită, dacă la reușita ei ar fi conlucrat și dl protopop al Avrigului.

Fiind tocmai Sfinția Sa de rind la biserică în ziua deschiderii, n'a aflat de bine, să spună poporului, după săvârșirea serviciului Dumnezeesc nici barem un cuvânt, despre expoziție, ori despre sosirea membrilor comitetului central cari au sosit la 11 ore în Avrig, și mai bine a potrivit, ca poporul să iasă din biserică înainte și în necunoștință de cauză, să meargă fie-care pe la ale sale.

Dl protopop Cădea, n'a avut nici atâta bună voință, ca să întâmpine pe membrii comitetului central. La deschiderea expoziției, s'a vârit însă printre mulțime, numai că să desaprobe pe secretarul reuniunii, dl V. Tordășan, când acesta spunea programul de lucru al membrilor din comitet.

În cimitierul bisericii din Avrig, e înmormântat Marele George Lazar, pe care vrednicul protopop, l-a încluiat în acea zi, pentru ca oaspeții străini să nu se poată apropia de mormântul lui și numai în urma rugămintelor a binevoit a trimite cheia, fără ca să-și arete prea cinstita față.

Ce-i drept, la banchet a luat parte, dar a plecat înainte de a se toastă și fără a zice cel puțin un adio.

La deschiderea expoziției au luat parte aproape toți notarii și învățătorii din jur. Am văzut și preoți, notari și învățători din tractele învecinate, n'am văzut însă, decât doi preoți din tractul dlui protopop Cădea.

Acestea sunt fapte implinite și nu înțeleg, ce anume l-a putut îndemna pe dl protopop la o astfel de purtare, care numai cinstă nu poate să-i facă.

De cumva dl protopop nu e mulțămît cu conducerea reuniunii, ori cu persoanele din comitetul central, poștească pună-se în frunte și sunt sigur că i-se va face loc. E prea dedat cu comoditatea și tare mă tem, că nu o va face nici aceasta. De cumva alte daraveri îl neliniștesc, răfuoașcă-le pe altă cale.

De încheere observ, că dacă și dl protopop ar fi conlucrat la reușita expoziției, sunt sigur că s'ar fi aflat în Avrig femeii române vrednice, cari să pregătească o masă românească și astfel să nu fi fost siliți a ne da banii în pungă străină. Da, dle protopop, să căutăm a ne pune puterile în lucrare în toate direcțiunile, căci numai așa vom putea ajunge la o stare mai bună. *Un oaspe.*

Guvernul român este pe cale de a încheia o convenție comercială cu Portugalia. Ambele state își vor acordă ca concesiuni, tratamentul acordat națiunilor celor mai favorizate.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 26 Octombrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	23 90—23 92
Săcară pe Oct.	19 80—19 82
Cucuruz pe Maiu	15 10—15 12
Ovăș pe Oct.	17 08—17 10

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul
Grâu nou

De Tisa — — — —	23 K. 45—24 K. 95 fl.
Din comitatul Albel —	23 > 25—24 > 50 >
De Pesta — — — —	23 > 25—24 > 50 >
Bănățenesc — — — —	23 > 35—24 > 95 >
De Bacica — — — —	23 > 35—24 > 80 >
Săcară — — — —	19 > 60—19 > 75 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 > 85—16 > — >
> de cvalitatea II.	15 > 50—15 > 75 >
Ovăș de > I.	16 > 75—16 > 05 >
> > > II.	16 > 35—16 > 65 >
Cucuruz vechiu — —	17 > 70—18 > — >

Felurimi.

Merele ca doctorie. Profesorul englez Stinson arată din nou, într'un studiu al său, că cei cari mănâncă regulat și multe mere își îmbunătățesc starea psihică și scapă de toate impresiile neplăcute. Dar dânsul a mai stabilit că consumarea de mere multe e un mijloc foarte eficace împotriva beției și a fumatului prea mult. Când izbutești să îndupleci pe oamenii cuprinși de aceste patimi și cari în general nu pot suferi fructele, să mănânce la dejun, înainte și după cină, etc., câte un măr, faci un mare bine, desrădăcinând încetul cu încetul din ei patima ucigătoare.

În privința aceasta mărunț face minuni. Omul simte numaidecât o înviorare și treptat-treptat se lasă de băut și de fumat spre a nu strică gustul și efectul psihic al mărunțului.

Poșta Redacției.

Dr. A. Lazar, Oradia-Mare. Suntem la dispoziție cu plăcere. Salve.

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichin.

Copii înțărcați

să îngrășe repede, se fac voinici și rumeni dacă consumă nutretive Emulsiunea SCOTT.

Copii preferă și mistuie ușor

Emulsiunea SCOTT

Doctorii și moașele recomandă pe tot rotogolul pământului

Emulsiunea Scott,

căci cunosc rezultatele excelent produse de Emulsiunea SCOTT.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fl.

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodului SCOTT — care este pescarul.

Unul sau doi lăcătuși

de mobile de fer, harnici, lucrători independenți, găsec aplicare stabilă cu leafă bună la **Urmasul lui Bernhardt Rezső**, lăcătușerie, fabrică de mobile de fer și bănci de școală, Brașov (Brassó), Fekete-u. 33. Să se adreseze direct la fabrică.

Alexandru Văleanu

magazin de mănuși, de bandaje și de pantofărie orthopedică.

Sighetul-Maramurășului.

Piața principală (Főtér)

Beșici de gumă americane, beșici de pește — franțuzești. —

Prezervative femeiești, Ciocri de gumă, suspenzoare, bandaje, mănuși, bandaje „Diana“, — irigatoare. —

Execut după comandă medicală ghetle orthopedice pentru picioare ori-cât de bolnave și dure — roase. —

HEICZER FERENCZ

croitor de haine civile prețești și uniforme.

Naagyvárad, strada Körös nr. 22.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. preoți că mi-au sosit pentru sezonul de toamnă și iarnă postavurile negre, cari își păstrează culoarea și le țin în magazinul meu bine asortat, pentru comanda din provincie ajunge o reverendă de model, sau o haină, la dorință mă duc ori unde cu plăcere pe cheltuiala mea proprie.

Tot asemenea țin în magazin postavurile cele mai noi și moderne din patrie, franceze și engleze pentru tot felul de pardesiuri și paltoane de iarnă foarte bune.

TRISKA J.

Primul depozit de piane din tot Ardealul.

Kolozsvár (Cluj) Sétatér utca Nr. 10
Recomandă pianurile și pianinele sale provenite din fabricile celebre din țară și din străinătate precum și atelierul său de reparat instalat din nou, în care pianurile vechi și stricate să repare repede, prompt și estin cu mijloace moderne.
Pianuri cu chiril ieftine.

Prețul cărnurilor

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că începând cu ziua de azi, am scăzut prețul al cărnurilor:

Carne de vită îngrășată:

1 kg. carne de vită îngrășată partea dinainte 48 cr. 1 kg. carne de vită îngrășată pentru supă 60 cr. 1 kg. carne de guliaș 56—60 cr. 1 kg. carne de friptură, rosbraten pulpa de sus, pește albă 68 cr.

Carne de vițel bătrân:

1 kg. carne de vițel bătrân, partea dinainte 48—52 cr. 1 kg. carne de vițel bătrân partea dinapoi 64—68 cr.

Carne de vițel tânăr:

1 kg. carne de vițel tânăr partea dinainte 68 cr. 1 kg. carne de vițel tânăr partea dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. carne de porc 72 cr. 1 kg. cotlete de porc 80 cr. 1 kg. untură curată topită 68 cr. 1 kg. slănină 70 cr.

Solicitând părtinirea onoratului public sunt

cu deosebită stimă:

George Farkas

Arad, strada Forray, (în casa lui Kristyory).

Lângă magazinul de bere a lui Deutsch.

Cele mai bune mașini de cusut de azi sunt

PFAFF

Mersul ușor fără șgomot. Ediție de gust. Durabilitate fără seamăn. În întrebuințarea cea mai estină, cea mai practică pentru broderie artistică. Se pot căpața în magazinul lui

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

BENYOVSZKY L. ARNOLD

fabricant de instrumente muzicale.
SZÁSZRÉGEN.

Iși recomandă VIOLINELE fabricație proprie precum și alte instrumente, așa instrumente de suflare

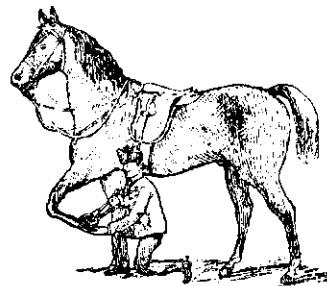
din lemn și alamă,

h armonice, flășinetă, fluer, ocarine, citere, cimbale.

Tot așa primește repararea a tot felul de instrumente cu prețuri ieftine și lucrare artistică.

Reparare de orgă mare, harmonium și gramofone.

Făurărie și potcovărie nouă.

Am onoare a înnoștința on. public din loc și jur posesor de cai, că am deschis

făurărie și potcovărie

în Strada Nádor Nr. 4

(în casa Nemess Géza).

Pregătesc tot felul de potcoave igienice la dorință potcovesc și în grajd acasă, primesc a potcovi lunar, cu prețurile cele mai moderate, precum și pregătirea a orice soi de trăsuri domnești moderne.

Angajându-mă la aceasta, rog binevoitorii sprijin al on. public.

Cu distinsă stimă

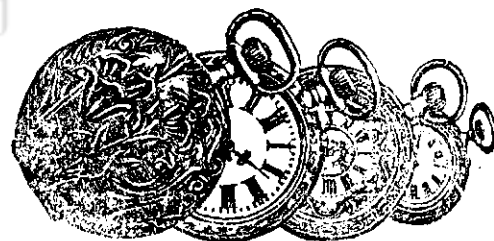
Schreiber Ferencz

potcovar diplomat și specialist.

Mare atelier special pentru reparat ciasornice.

CLUJ (KOLOZSVAR) Széchenyi tér 6 sz.

Se repară în mod special tot felul de ciasornice de buzunar, cu pendulă și ciasornice cromometrice

cu prețurile cele mai favorabile pe lângă garanție.

Solicitând binevoitoarea încredere rămân

Cu distinsă stimă;

Blázsi Sándor

ciasornicar specialist.

TUNNER CORNEL

industrie de marmoră și granit.

Telefon 856.

Telefon 856.

Jozsefváros, Hunyady ut 4, Telefon 280.

Iși recomandă magazinul asortat bogat monumente, table de marmoră, statui, fabricație proprie în executare de gust frumoasă și cu prețuri moderate.

Având un magazin bogat, liferez mai ieftin ca ori ce concurență.

Recomandându-mă on. public, cu stimă

TUNNER CORNEL

măestru de sculptură în piatră.

Memény Mihály, Szeged

Colțul străzilor Iskola și Oroszlány,
mănuși și bandage pentru vătămături.

Specialist în banda-
je pentru vătămături
corapi de elastic,
bandage pentru ab-
domen, după siste-
mul cel mai modern
și după măsură.
Are depozit în
obiecte diferite de
șă, franțuzești și
englezești. - Cordon
de lana, indispensabil
pentru dame.
Comandele din pro-
vincie se indeplinesc
prompt și repede
pe lângă prețuri -
moderate. ■

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în 3/4 de oră
150 de litri de apă, pen-
tru care consumă ca com-
bustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.
:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efectuează imediat și se trimit
cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15

MACHA.

ciasnornicar mechanic și cronometric.
NAGY-BECKEREK

Recomandă on. pu-
blic marelui atelier
de reparat ceasor-
nice aranjat cores-
punzător cerințelor
timpului modern, ține
în depozit tot felul
de ciasnornice de bu-
zunar, pendule și ci-
asnornice cu alarmă (de-
șteptător), cu prețurile
cele mai moderate și pe lângă garanție.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru
mâni și față, contra pistriilor
și a necurătențiilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și
face pelea albă ca laptele.
Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt
face pelea fină și fragedă.
1 bucată o coroană.

Praf de pele Salvator Nr. III. un medica-
ment sigur contra a-
sudării mânilor și a picioarelor, absolut nestri-
cacios. 1 cutie 1 coroană.

Soirt de vin (Franzbrandwein) Salvator.
Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie
să lipsească din nici o casă. Se recomandă la
orice răceală, durere de cap, migrenă, junghiuri,
reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

**Schwedische Tropfen. (Picături de
Șvedia)** o doctorie probată contra boalelor de
stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătăături depărtează repede
și fără durere orice
bătătură, pelea întărită sau negei. Prețul unei
sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt
numai atunci veritabile, dacă
sunt provăzute cu marca de
scut «Salvator».

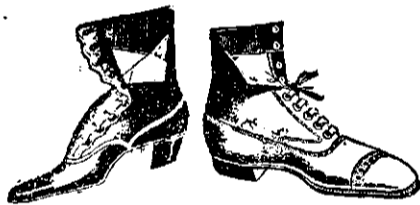
Comandele din provincă
se execută prompt și cu bă-
gare de seamă.

S. Mittelbach,
farmacia și drogheria la Salvator.

Zagrab
(Croatia).

Ritsch & Connert

atelier de ghete.
Medias — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

- Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—
- » » box » » » » . . . K 11.—
- » » șevro pt dame cu bumbi . . . K 10.50
- » » » » » cu șirete . . . K 9.50
- Jumătăți de șevro pentru dame . . . K 8.—
- Ghete tari de muncitori dela . . . K 4.80
- Ghete de copii dela K 3.—

Material de I-a clasă.

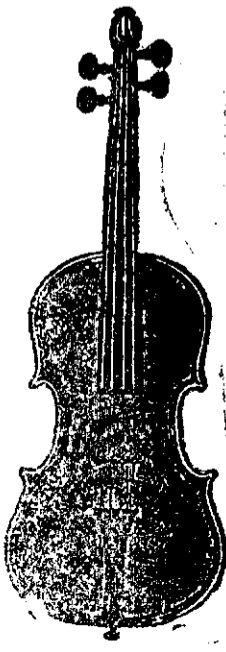
Carl Raab

cel mai mare magazin cu aparat de muzică din comit.
Zombor, str. Zrinyi.
Ujvidék, str. Duna 5 (lângă Promenadă).

Aparate fabricate proprii și anume:
vioare, celo mari, mici, trimitiți, flaute,
clarinete, tobe mari și mici, baș-tam-
bure de rangul întâi, harfă de forma
feroi, — le recomand cu toată căldura.
Harmonice, gramofone, fonograme și
alte asemenea aparate, atât cu corzi de
piele cât și deș oțel din țară cât și
străinătate în cel mai mare asortiment.
Drege orice aparat muzical, specialiștii
are la dispoziție.

Catalogul prețurilor trimite ori cui gratis
și franco. ■

Am mai ales atențiunea on. public asupra atelierului meu de
reparatur special și cu puteri excelente de lucru, unde se repară
tot felul de instrumente în mod special și sub supravegherea
mea personală pe lângă probă și garanție.

Prima fabrică pentru slefuitul sticlei, pentru
lucrări artistice de sticlărie și fabrică de
oglinzi din sudul Ungariei

Arad V, Pécskai-ut 17. Telefon 525.

va pune în funcțiune uzinele sale în ziua de 21 Oct. 1908.

Efectuește repede și ieftin comenzile următoare:

Oglinzi șlefuite sau simple, lucrări de sticlărie
artistică încadrate în aramă pentru instalații de
vitrine, geamuri călitate, oglinzi de Veneția. Lustruiri
— — de oglinzi vechi cu prețuri moderate. — —

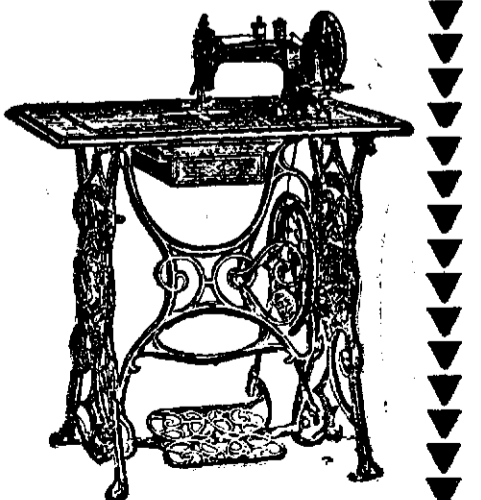
Mașini de cusut

»Singer« »Neumann« »Bie-
solt« și »Locke« cu suneică
lungă, »Wettina« suneică
groasă »Afrana« »Thonix«
suneică rotită, cu garanție
de 5 ani și cu prețuri mo-
derate se espediază prin co-
mersantul de ferărie

Oberth Vilmos

comersant de ferărie și magazin de
mașini de economie.

MEDIAȘ (MEDGYES).

Schuller Gaşpar, neguţator de bu- toaie şi de doage

PÉCS

E mai presus de orice concurenţă prin magazinul său bine asortat potrivit cerinţelor timpului. Face din materialul cel mai bun

butoaie de vin de bere şi de spirt, putini şi căzi cu preţul cel mai favorabil. Depozit permanent în butoaie gata.

La chemare se duce oriunde.

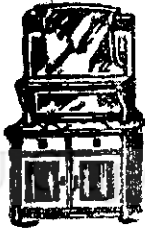
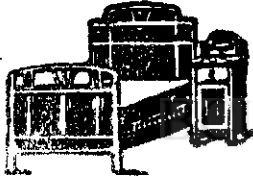
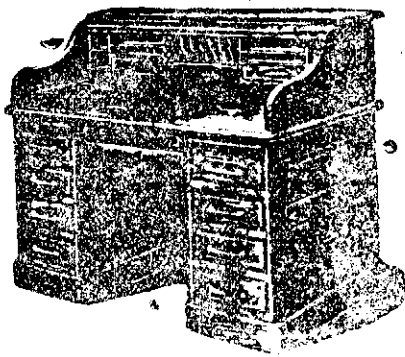
Gergely István,

măsar de edificiu şi mobile de artă.
Fabrică cu desenuri patentate.

Kolozsvár, str. Monostor nr 70

Se recomandă publicului din loc şi provincie : primeşte montarea edificilor a odăilor şi bucătăriilor, precum şi casele, birourile, şi prăvălii mai departe lucrează portale după desenul dat sau după desenul propriu dela cele mai simple până la cele mai complicate cu preţ favorabil şi executate cu punctualitate.

Lucrul bun şi frumos nu e scump.

Masă de desen patentată atât pentru şcoli cât şi pentru scopuri particulare, potrivită pentru ori-ce formaţiune corporală. — Primesc aranjarea bisericilor a şcolilor şi a locuinţelor, a cafenelelor birourilor etc. după modele date sau după desene proprii dela cea mai simplă executare, până la cea mai complicată.

VÉBER JÁNOS K.

tinichigiu specialist, proprietarul mai multor brevete.

Szatmár, Strada Szirmai Nr. 1.

Cea mai de căpetenie condiţie pentru păstrarea sănătăţii e apa fără bacilli.

Străcurătoarea de apă

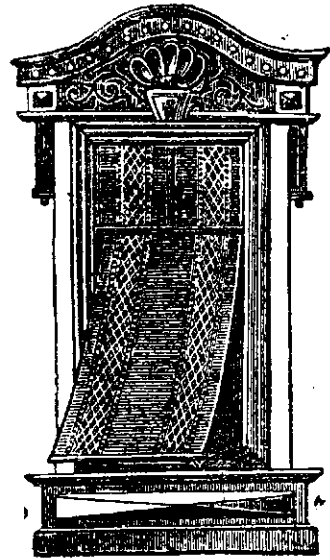
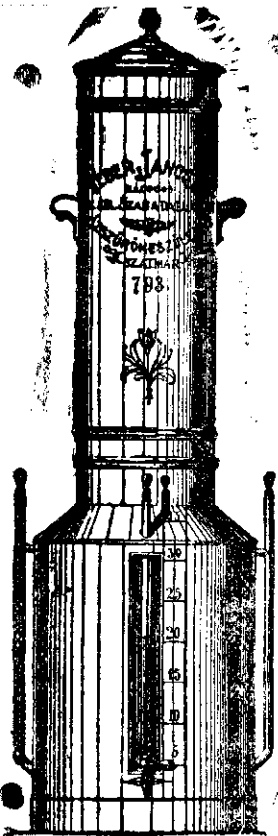
„Wéber“ e un aparat de strecurat apa curgătoare, precum şi apa de fântână, făcându-o curată ca cristalul, aşa că şi în cea mai nepretenţioasă căsnicie se poate bea apă bună, plăcută. Aparatul de strecurat se manuează uşor şi e esperimentat doctoreşte. E un obiect de mare folos în căsnicie şi fiind ieftin, deja şi până azi e foarte răspândit. Îndeosebi e de recomandat pe seama ospătărilor, cafenelelor, şcolilor şi institutelor.

Preţul aparatului :

cu volum de 15 litrii . . .	20	cor.
„ „ „ 25 „ . . .	24	„
„ „ „ 35 „ . . .	28	„

de proporţii mai mari preţuri deosebite. La comanda din provincie 3 cor. cheltuială de împachetare. Totodată aduce la cunoştinţa on. publică că fac şi reparăm stropitoare de vie.

Părţi constitutive se capătă de asemenea

Atenţiune!

Dacă aveţi atenţiunea a cumpăra rolete pentru ferestre atunci cereţi modele şi preţ curent, care se va trimite porto-franco. Când veţi cere acestea, vă rugăm să daţi lăţimea şi înălţimea ferestrei şi totodată să spuneţi dacă roleta trebuie să fie de scândură de pânză sau stofă. Cu stimă :

NETTEL L.

fabrică de rolete.

PÉCS, Indoház utca 23.

Cea mai bună fabricaţie şi cel mai ieftin izvor de a-şi procura cineva instrumente muzicale de tambură

Andrija Car

Ruzicna ul 1. ZAGREB Vlaska ul 22.

Îşi recomandă tamburele fabricaţie excelentă dela cele mai simple până la cele mai complicate cu preţ moderat. Preţ curent trimis gratuit şi porto franco.

Frank István, tapesier

Arad, Deák-Ferencz-u. 33—34.

Imi iau îndrăzneala a atrage atenţiunea on. public asupra

prăvăliei mele de tapiserie şi montat.

Mă angajez la tot felul de lucruri de tapiserie şi montat, cu gust modern, după experienţele mele câştigate în străinătate şi în cele mai mari magazine din ţară.

Fac lucruri de tapiserie după planul meu sau dat şi primesc lucruri după desen. — Montez locuinţe întregi cari satisfac toate aspiraţiile.

Când îndrăznesc a aduce la cunoştinţa on. publică că primesc şi cele mai mici comande, rog on. public să mă onoreze cu comanda sa.

Cu distinsă stimă

Frank István

tapesier

Arad, Deák-Ferencz-u. 33—34.

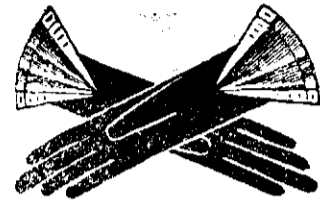
F. STOIBER

mănușer

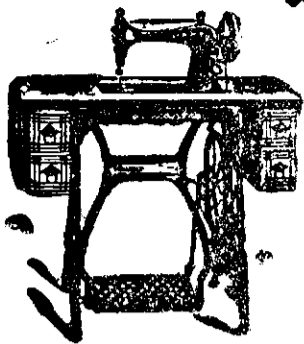
Str. Cisnădiei. SIBIU. (Nagyszeben.)

Mare depozit de mănuși de piele glăce, svedeză, Nappa și alte pieluri fine dantele de mătasă și de zăbranic, mănuși. Tot felul de bandajii pentru hernie simple și duble, diverse centurioane de tot felul, bandagii, apoi ciorapi de bărbați și de dame și rufe. **Aparate pentru îndreptarea corpului la copil și fete, cordoane**

pentru - bărbați, dela cele mai - simple până la cele mai fine, irigatoare, mășuri de cauciuc, jeturi de cauciuc și perinuțe de cauciuc pntu călătoria în - tren, **clorapi de cauciuc**, diferite articole igienice de cauciuc din Franța pentru - bărbați și pentru dame. Toate

fiind numai de calitate cea mai bună și — în prețurile cele mai ieftine. — **Moșele au prețul redus!**

Ocazie extraordinară.

Mașini de cusut noi de tot, **Singer** cu braț înalt 27 fl. cu suveica în formă de roțiță 40 fl. cu 5 cuti și suveică de roțiță 50 fl. cu cinci cutii centralolint executată

perfect, fără sgomot 55 fl. centralolint fără sgomot, cu patru cuti, un decor frumos de odae 65 fl. se expediază dela **Krausz Henrik**, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 40. földszint 5.

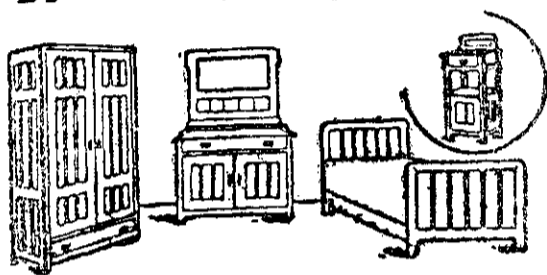
Correspondența mă rog să se facă în limba germană sau maghiară.

Expediez cu prețuri moderate tot felul de mașini industriale cu garanție de 5 ani.

KARL HORED T

magazin de mobile.

Nagyszeben, Salzgasse Nr. 33.

Magazin de dulapuri, mese, scaune, scaune de copii, paturi, divane credențe, paturi de bucatărie, spălător și tot felul de mese, **Scaune din lemn încovoiat, scaune cu leagăn** foteluri de biou, taluret cu șurup, mese de ceai ș. a. Sunt totdeauna în depozit.

Primul salon de corsete în Sibiu

Premiat.

Premiat.

Recomandă tot felul de corsete fine și elegante după măsură

Deposit bine asortat

în 40 de feluri de corsete (și tot felul de articole de felul acesta) fason particular totdeauna în rezervă.

Cu stimă.

J. Oschanitzky.

Bretterpromenade Palais Habermann.

Fason bun.

Prețuri reale.

In atențiunea fabricanților și a economilor!

Skafszky Adolf

Fermă de mașini și montarea lor.

BUDAPESTA, VIII Tömö utca nr. 23.

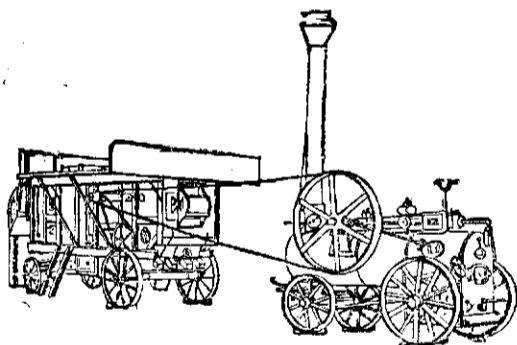
Se angajază să monteze tot felul de mașinării, pentru ferestre și mașini cu aburi precum și 'n fabrici de spirt și de cărămidă, apaducte, pompe compresare,

montarea tipografiilor

tot asemenea transmisiuni și conducte de ploaie. — Primesc reparaturi și transporte de mașini.

Turnătorie de fer și metale după modele proprii sau trimise cu preț efitin.

Fabrică de mașini și mori.

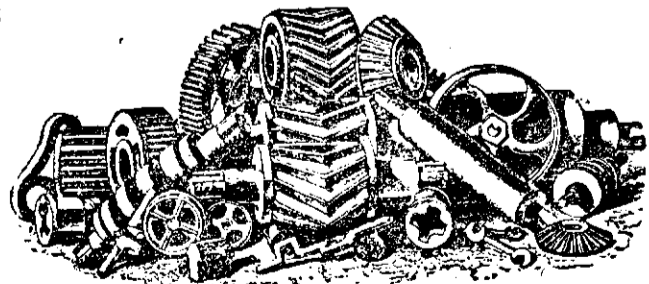
Bartzer István

Temesvár

ELISABETSTADT.

Emausgasse Nr. 2.

Primește tot felul de reparaturi, cari se țin de branșa mașinăriiilor așa d. e. mașinile agricole, mașini pentru arderea spiritalului, fabrici

de bere și fabrici de cărămizi se repară pe lângă garanție, repede și sftin. — Fabricare și reparare de cazane. Montarea transmisiunilor noi, cu aparat în formă de roată sau glob, în toate mărimile.

Cisălarea cilindrelor de mori și despărțirea după mașinile sistemul cel mai nou, repede și efitin.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacist. : : Debreczen : : farmacia : : Arany egyszarvu

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-frauco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajdusági Bajuszpedrő.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

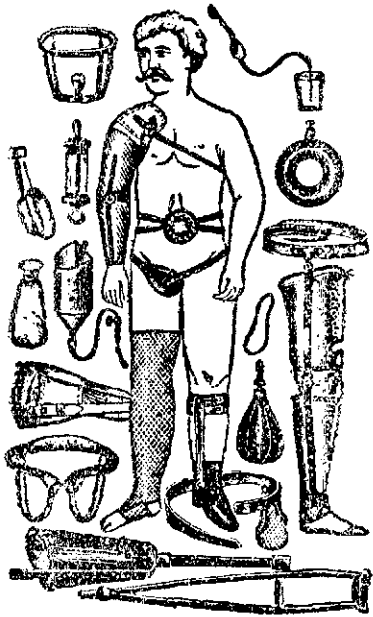
cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin postă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

V66jegy.

Medicament pentru vâpsirea părului.

in culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să albă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și se culoare 4 cor.

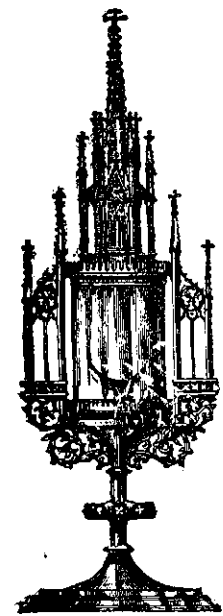
Prima fabrică din Ardeal pentru instrumente chirurgice, pansamente, instrumente optice, cuțite, briciuri și mașini pentru ortopedie (pentru îndreptarea trupului).

Mare depozit de instrumente medicale bandajii pentru hernie și pentru pânțec, ochișoare veritabile franceze, cele mai fine cuțite englezești suedeze și de Solingen și briciuri, mașini ortopedice marca Gillette, picioare artificiale, cordoanel umit Diana și specialități franțuzești.

Deutsch Miksa

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 7 szám
Atelierele fabricii în strada
Petőfi numărul 2.

Preț curent gratis.

Jambrik József

auritor, vâpsitor
de biserică, pregătitor de cadre (rame) aurite.

SEGHEDIN.

(Szeged), strada Kelemen nr. 4.

PRIMEȘTE orice lucrări noi și reparări de această branșă precum: altare, amvane, cruci, prapori (steaguri), icoane și cadre (rame), precum și renovarea și vâpsirea obiectelor bisericesti cu aurul — cel mai bun care nu-și perde fața. —

Prețuri favorabile și executare cu punctualitate.

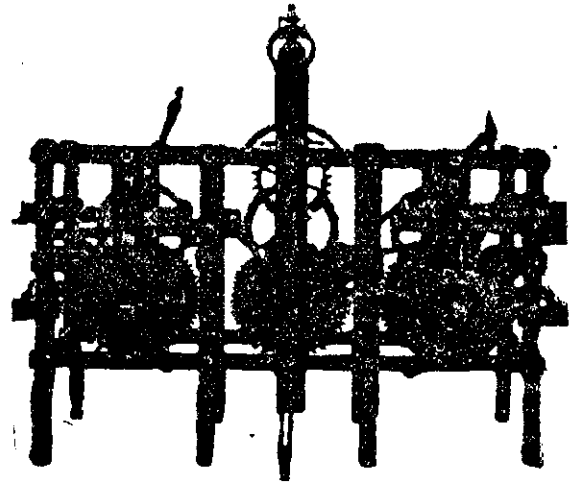
Peterka Lajos

Fabrică de clasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta
Budapesta IV., str. Bástyá nr. 22.

Právália:
V., strada Váczi nr. 51.

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani clasornice de turn — școli — castele și casarme, primește de asemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă du ori unde în persoană budget face gratuit și trimite porto-franco ori cu

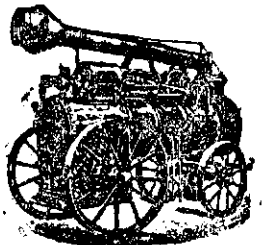

Prima fabrică de mașini agricole și întreprindere de săpat fântâni adânci din Sătmár.
SZATMÁR strada Telcky 8.

Șeful firmei **PROBST MÁTYÁS**

Primește:
instalări de mori de aburi și motoare cu ulei, sfredelirea de fântâni arteriane, conducturi de apă și pompe de apă de orice sistem, aparate pentru uscatul nutrețului, reparații de automobile și de motoare cu benzină și orice lucrări atingătoare de această branșă cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu aburi și de pompe.

Telefon 149. — Telefon 149.

Telegram adr.: Lászlóczki, hentes.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public că în

fabrica noastră de cârnățarie

veche de 42 de ani

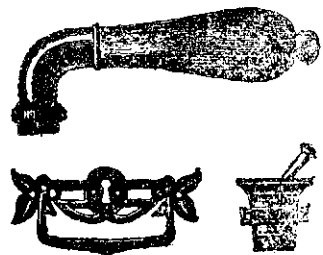
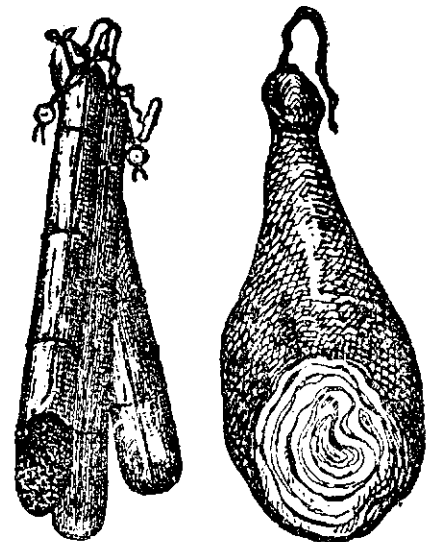
am introdus instalație electrică conform recerintelor moderne și am instalat mașinile cele mai nouă și mai moderne cu cari pregătim în cea mai mare curățenie tot felul de articole de cârnățarie

precum: **șuncă** (jambon), **slănină fină** (Kaiserfleisch) cu aiu, **cârnași** și alte cârnățării. Primim și executăm punctual comenzi, atât loco cât și în provincie. — Tot la fabrica asta se găsește și **slănină albă** și **afumată** precum și **unfură** (de casă) **topită**.

Cu stimă:

Frații Lászlóczki Kolozsvár
Mátyás király-tér 23.

Fabrica: în strada Kádár nr. 7.

In atențiunea ne-
gustorilor de fer
și a curelarilor!!

Prima turnătorie de aramă, bronz, metal,
pacfon și nickel

WEIRICH JÓZSEF-né
PÉCS, Ferenciek-utca 44 sz.

Recomandă

fabricațiunile de fer pentru mobile

turnate după orice model.

Serviciu prompt și repede
pe lângă prețuri moderate.